

Creating Care

PR2 - "Nástroj pro pochopení potřeb, vnímání a zkušeností pěstounských rodin".

Číslo projektu: 2021-1-AT01-KA220-ADU-000028452

Index:

1. Úvod
2. Realita pěstounských rodin v zemích partnerů
  - 2.1 Metodika
  - 2.2 Francie
  - 2.3 Řecko
  - 2.4 Portugalsko
  - 2.5 Rumunsko
  - 2.6 Rakousko
  - 2.7 Itálie
  - 2.8 Česká republika
3. Výsledky cílových skupin a individuálních rozhovorů s pěstounskými rodinami
  - 3.1 Cesta k pěstounské rodině.
  - 3.2 Překážky při získávání pěstounské rodiny.
  - 3.3 Překážky v pěstounské péči z pohledu dětí.
  - 3.4 Rozhodující faktory úspěšné pěstounské péče.
  - 3.5 Výhody pěstounské rodiny.
  - 3.6 Podpora a užitečné nástroje v procesu pěstounské rodiny.
  - 3.7 Význam odborné přípravy v systému pěstounské péče.
  - 3.8 Problémy, které musí potenciální pěstounské rodiny znát.
  - 3.9 Postupy a metody používané pěstounskými rodinami.
4. Výsledky cílových skupin a aktivit s pěstouny
5. Profilování pěstounských rodin
  - 5.1 Kdo jsou tyto rodiny?
6. Závěr
7. Přílohy
8. Odkazy

odstránil: i

1. Úvod

Podle Úmluvy OSN o právech dítěte by všechny děti měly mít odpovídající životní podmínky pro svůj fyzický, sociální a duševní rozvoj v příznivém rodinném prostředí. Přestože opatření ústavní péče byla původně vytvořena za účelem ochrany a zajištění potřeb dětí, výzkum ukázal, že ústavní péče je škodlivá, poškozuje psychosociální vývoj (OHCHR, 2011) a může být obzvláště nebezpečná pro malé děti (UNICEF, 2011). Na druhou stranu má pěstounská péče na děti pozitivní dopad, například na obnovu řeči, vazeb, psychologického přizpůsobení, odstranění problémů s chováním a příznaků posttraumatického stresu, zlepšení studijních výsledků a zaměstnatelnosti (např. Nelson, Fox a Zeanah, 2014; Ahmad a kol., 2005).

V posledním desetiletí se Evropa řídí politikou deinstitucionalizace a doporučením Evropské komise je zrušit zařízení pro děti a zaměřit se na opatření náhradní péče (Evropská komise, 2013), zejména v případě dětí ve věku od 0 do 3 let a dětí s nepříznivou životní situací (Eurochild, 2010). Ve světle doporučení směřujících k deinstitucionalizaci a velkého počtu dětí žijících v ústavních zařízeních, zejména dětí bez doprovodu v Evropě, je hlavním cílem tohoto projektu připravit a umožnit odborníkům na to, jak jednat, získávat pěstounské rodiny a komunikovat s nimi s ohledem na jejich potřeby a realitu dětí bez doprovodu. Vzhledem k výše uvedenému je cílem našeho návrhu začlenění ohrožených dětí (se zvláštním zaměřením na děti bez doprovodu). Prosazuje alternativní opatření v oblasti péče, jako je pěstounská péče, a to prostřednictvím školení a podpory odborníků i pěstounských rodin bojujících se stereotypy a předsudky týkajícími se pěstounských rodin a dětí bez doprovodu v systému pěstounské péče. Projekt Creating Care navrhuje zvýšit profesní rozvoj odborníků tím, že vytvoří soubor doporučení a aktivit pro jejich podporu: nástroj pro zapojení rodin, vzdělávací kurz komunikačních dovedností a strategií v procesu nábory pěstounských rodin vycházející z potřeb odborníků a pěstounských rodin, který bude doplněn aplikací pro podporu pěstounských rodin po přijetí dítěte do pěstounské péče.

Projektové partnerství tvoří Rakousko (Compass a Univerzita v Innsbrucku); Itálie (San Giuseppe ONLUS); Francie (Afeji); Rumunsko (EASI); Portugalsko (Aproximar a Ainova); Řecko (KMOP); Česká republika (MiseHERO) a zaměřuje se na rozvoj

odstránil: by

odstránil: obnovu

odstránil: y

odstránil: křehkou životní dráhou

odstránil: směřujícího

odstránil: zvýšeného

odstránil: ům

odstránil: , jak

odstránil: at

odstránil: at

odstránil: pěstounskými rodinami

odstránil: tomu

odstránil: jádrem

odstránil: Prosazuje

odstránil: ,

odstránil: tomu v případě opatření v oblasti

odstránil: é

odstránil: , řešením

odstránil: ů

odstránil: ů

odstránil: Konkrétně p

odstránil: posílit

odstránil: výsledků projektu

odstránil: na

odstránil: o

odstránil: dovednostech

odstránil: ch

odstránil: ,

odstránil: završen

odstránil: na

odstránil: -

odstránil: ero

struktur sociální podpory a péče, které odpovídají potřebám odborníků i rodin, konkrétně se jedná o školení odborníků v jejich komunikačních a náborových dovednostech a o vytvoření podpůrné aplikace pro rodiny. Očekává se, že pěstounské rodiny a potenciální pěstouni získají větší podporu, která bude přizpůsobena jejich specifickým potřebám při náboru. Více rodin tak bude motivováno přijmout děti a budoucí/potenciální pěstounské rodiny se stanou pěstounskými rodinami nebo otevřenější k možnosti přijmout dítě bez doprovodu. Kromě toho usnadní období pěstounské péče širší nabídka podpory nejen v průběhu náboru ze strany odborníků, kteří rodiny doprovázejí, ale také po ukončení pěstounské péče, a to prostřednictvím přístupu k službám v okolí. Poskytne tak dítěti zdravější a pozitivnější prostředí pro jeho rozvoj a začlenění nejen v pěstounských rodinách, ale i ve společnosti, a učiní tak velký krok k dosažení potřebné transformace pěstounských rodin a příslušných služeb pro děti v celé Evropě.

- odstránil: na
- odstránil: a
- odstránil: é
- odstránil: i
- odstránil: na
- odstránil: Proto může být
- odstránil: v
- odstránil: povzbuzeno
- odstránil: k přijetí dětí
- odstránil: mohou být více motivovány stát se
- odstránil: užitečným

Výzkumy ukazují, že pěstounské rodiny potřebují více odborníků, kteří by je podporovali, naslouchali jim a spolupracovali při řešení problémů, byly více oceňovány v vzhledem k jejich roli a byly více zapojeny v do procesů jako partneři (Triseliotis et al., 2000). Nedostatečný podíl na rozhodovacích procesech je důvodem nespokojenosti nebo ukončení pěstounské péče (Geiger, Hayes, & Lietz, 2013).

- odstránil: dostupných
- odstránil: jejich
- odstránil: i
- odstránil: i
- odstránil: z
- odstránil: hlediska
- odstránil: e
- odstránil: i
- odstránil: i

Stejně tak článek 12 OSN (1990) uvádí, že kdykoli se přijímá rozhodnutí, které se týká dítěte, musí být zohledněny jeho názory, přání a potřeby bez ohledu na jeho pohlaví, náboženství, sociální postavení nebo situaci s ohledem na jeho věk a stupeň vypěstlosti. S ohledem na tuto skutečnost a jako doplnění k mezinárodní zprávě PR1 je cílem tohoto dokumentu navrhnout nástroj pro pochopení potřeb, vnímání a zkušeností pěstounských rodin a testování na cílových skupinách, což má další přínos v podobě zapojení těchto rodin do rozhodujícího procesu shromažďování údajů.

- odstránil: doplněk
- odstránil: celkové
- odstránil: spočívá tento
- odstránil: v
- odstránil: ržení
- odstránil: e
- odstránil: v provedení
- odstránil: ohniskových
- odstránil: s nimi,
- odstránil: uvažovat
- odstránil: o
- odstránil: ech
- odstránil: perspektivách
- odstránil: ách vyjádřených
- odstránil: tmi
- odstránil: a

Kromě toho jsme mezi účastníky zahrnuli děti, abychom dali hlas i dětem bez doprovodu a zahrnuli užitečné informace z pohledu dětí do profilu těchto rodin. Účast dětí, v tomto případě dětí bez doprovodu, byla zásadní, protože umožnila odborníkům/poskytovatelům/zajímavým stranám zvážit názory perspektivy a potřeby dětí jednat na jejich základě a zajistit, aby jimi poskytnuté informace vedly ke změnám, které jsou pro ně příznivé (Rada Evropy, 2009).

Společnou charakteristikou těchto dokumentů zaručujících úspěšnost procesu náboru pěstounských rodin tím, je vytvoření profilu pěstounských rodin doplněného o údaje o dětech bez doprovodu, a to napříč partnerskými zeměmi. Cílem je pochopit realitu těchto rodin jak před zahájením procesu pěstounství, tak v jeho průběhu, a to shromážděním informací o jejich společných charakteristikách, zkušenostech, obavách a potřebách, a pochopit, jakou podporu dostávají od systému a jakou podporu by potřebovali. Před dotazováním cílových skupin provedlo konsorcium krátký průzkum o realitě pěstounských rodin na národní a mezinárodní úrovni, aby pochopilo motivace, problémy a charakteristiky pěstounů. Tento druh vstupních informací pomáhá začlenit zpětnou vazbu pěstounů do systému a strategií, standardů a rámce v politice udržení a náboru.

Očekávalo se, že se rozšíří povědomí o realitě pěstounských rodin na národní a mezinárodní úrovni, a to jak z pohledu rodin, tak i Popis výsledků (včetně analýzy potřeb, cílových skupin, prvků inovací, očekávaného dopadu a potenciálu přenositelnosti) a z pohledu dětí bez doprovodu a pochopení toho, jak si rodiny stojí v oblasti pěstounské péče o děti bez doprovodu.

odstránil: Tyto

odstránil: y

odstránil: , že

odstránil: ářejí

odstránil: ý

odstránil: , pokud jde o jejich společné charakteristiky

odstránil: Hlavním c

odstránil: který stojí za fokusní skupinou s rodinami a profilováním, ...

odstránil: chtěly získat

odstránil: provedením

odstránil: ohniskových

odstránil: desk research

odstránil: znalosti

2. Realita pěstounských rodin v zemích partnerů

2.1 Metodika

Každý z partnerů z Rakouska, Itálie, Portugalska, České republiky, Řecka, Rumunska a Francie provedl průzkum zaměřený na hledání potřeb, vnímání a zkušeností pěstounských rodin. Shromáždili údaje o věku pěstounských rodin a pěstounských dětí, národnosti pěstounských rodin a pěstounských dětí a zeměpisné poloze rodin (tyto údaje mohou být důležité pro vývoj aplikace, protože bude mít geolokační funkci).

odstránil: desk research

Použitými nástroji jsou Interní informace, online průzkum a průzkum souvisejících institucí. Průzkum týkající se potřeb, vnímání a zkušeností pěstounských rodin mezi partnerskými zeměmi měl za cíl doplnit informace a napomoci procesu náboru pěstounských rodin vytvořením profilu pěstounských rodin, doplněného o vstupní informace o dětech bez doprovodu, napříč partnerskými zeměmi. Hlavní otázky, které jsme chtěli řešit, byly: "Kdo jsou tyto rodiny? Co mají pěstounské rodiny společného na národní a nadnárodní úrovni? Co je vůbec vedlo k tomu, aby se staly pěstounskými rodinami?"

Cílem této zprávy je shrnout výsledky výzkumu v partnerských zemích a umožnit srovnání situace rodin a dětí v pěstounské péči v Evropě.

Po shromáždění údajů navíc partneři uspořádali dvě cílové skupiny: jednu s rodinami a druhou s dětmi. Cílem skupiny s rodinami bylo vytvořit profil pěstounských rodin, jejich potřeb a zabývat se tématem dětí bez doprovodu v systému pěstounské péče. Každý z partnerů se setkal s rodinami a dětmi osobně, online přes Zoom nebo telefonicky (jako v případě České republiky nebo Itálie). Všichni partneři měli čtené potíže s oslovením pěstounské rodiny, proto byli odborníci využiti jako prostředníci pro předložení a sestavení předem připravených otázek pro cílovou skupinu pěstounským rodinám.

Všichni účastníci podepsali formulář souhlasu, nikoli však rodiny, které si přály zůstat v anonymitě; těm partneři pouze přečetli informační listy účastníků a seznam otázek po telefonu. Dotazování v každé cílové skupině trvalo nejméně hodinu a půl a všichni partneři přizpůsobili otázky podle situace v rodinách a také u dětí; po ohniskových skupinách každý partner vypracoval národní zprávu s údaji získanými od pěstounských rodin.

Celkem jsme oslovili a provedli rozhovory s 32 rodinami: třemi z Rakouska, dvěma z Francie, sedmi z Řecka, šesti z Itálie, sedmi z Rumunska, třemi z Portugalska a čtyřmi z České republiky. Uskutečnili jsme také rozhovory se 72 dětmi: čtyřiačtyřiceti z Řecka, jedním z Itálie, sedmi z Francie, sedmnácti z Rumunska a třemi z Rakouska; z Portugalska a České republiky bohužel s nikým.

2.2. Francie

Ve **Francii proběhl** v roce 2019 národní průzkum "*Národní průzkum rodinných asistentů*" | *Direction de la recherche, des études, de l'évaluation et des statistiques*

odstránil: Desk resear

odstránil: rch

odstránil: obohatit

odstránil: , pokud jde o jejich společné charakteristiky

odstránil: ohniskové

odstránil: fokusní

odstránil: a

odstránil: /dětí

odstránil: pěstounských rodin

odstránil: fokusní

odstránil: skupiny

odstránil: K

odstránil: á

odstránil: ohnisková

odstránil: a

odstránil: a

odstránil: aktivity

odstránil: nikdo

formátoval: Písmo: Nie je Tučné

(solidarites-sante.gouv.fr)¹ ", který se uskutečnil ve spolupráci s INSEE. **Když to bylo** možné, **byli rodinní asistenti** kontaktováni telefonicky nebo přímo u nich doma, aby se ověřilo, že se jich průzkum týká, a aby se zorganizoval rozhovor, během něhož **byl** dotazník vyplněn. Cílem průzkumu bylo zjistit podmínky výkonu povolání pěstounských rodin, zejména se zaměřením na jejich komplexní postavení, překážky jejich profesionalizace a uznání a atraktivitu této profese. Přestože výsledky průzkumu ještě nejsou k dispozici, je důležité zaměřit se na potřebu zkoumání této oblasti. Další informace **z Francie**, pocházejí z knihy "Pěstounství v Evropě Teoretické perspektivy a profesní praxe" z roku 2018² , která se zaměřuje na situaci pěstounských rodin nazývaných "rodinný asistent". Profesionalizace této role je předmětem debat na národní úrovni. Z dokumentu vyplývá, že Evropa je bohatá na různé **způsoby** ochrany dětí a opatření v oblasti péče, od institucionální péče po pěstounskou péči nebo péči v rozšířené rodině nebo od profesionálního po dobrovolný status. **Otevírá se tak** dialog umožňující lepší pochopení politických a institucionálních rozhodnutí a postupů v různých zemích.

Po přijetí zákona č. 2022-140 ze dne 7. února 2022³ o ochraně dětí, jehož cílem je zlepšit situaci dětí chráněných ASE (francouzský systém ochrany dětí), byla přijata důležitá opatření, jako je uznání role rodinných asistentů s účastí na rozvoji a sledování **dítěte; přehodnocení a harmonizace odměňování rodinných asistentů** a možnost přidělení volného víkendů jednou měsíčně. Navzdory tomu však stále platí, že statistiky, údaje a výzkumy týkající se pěstounské péče jsou roztržštěné a nedostatečné. Místo a role rodinného prostředí nejsou tak jasné; odchod z pěstounské rodiny je často nepřipravený, přestože jde o významný krok, a rodinní asistenti se necítí dostatečně podporováni ve své profesní činnosti.

odstránil: Pokud j

odstránil: e

odstránil: jsou

odstránil: bude

odstránil: ve

odstránil: i

odstránil: politické volby v oblasti

odstránil: Evropský průsečík

odstránil: o

odstránil: projektu

¹ 2019, Národní průzkum rodinných asistentů <https://drees.solidarites-sante.gouv.fr/sources-outils-et-enquetes/enquete-nationale-sur-les-assistants-familiaux#:~:text=Avec%2076000%20enfants%20accueillis%20fin,1%27ordre%20de%2040%20000>.

² 2018, Pěstounství v Evropě Teoretické perspektivy a profesionální praxe <https://books.openedition.org/pup/50093>

³ 2022, článek "RODINNÍ ASISTENTI: CO SE ZMĚNÍ S REFORMOU OCHRANY DĚTÍ" <https://www.cneh.fr/blog-jurisante/publications/organisation-sanitaire-et-medico-sociale/assistants-familiaux-ce-qui-va-changer-avec-la-reforme-de-la-protection-des-enfants/>

V roce 2017 se uskutečnila studie *Study on the benefits of mentoring for unaccompanied minors*⁴, která probíhala od března do července 2017 a poskytla příležitost shromáždit výpovědi 10 mladých lidí, bývalých nezletilých bez doprovodu (ve věku 18 až 33 let), a také výpovědi 9 mentorů. Vzorek pro tuto studii byl sestaven za přispění vedoucích poboček a předsedů sdružení v síti France Parrainages a ukazuje, jak mentoring podporuje začlenění a integrace je vzájemným obohacením. Mentori poskytují mladým lidem emocionální stabilitu a stálé ukotvení. Svědectví ukazují, že mladí lidé neznají pouze 1 mentora, ale také svého manžela/manželku, děti, matku/otce atd. Přesto je část zprávy věnována jednomu zajímavému argumentu; absenci rodinného prostředí, což je nedostatek často zmiňovaný mladými lidmi, se kterými se setkali během rozhovorů.

2.3. Řecko

V Řecku je velmi obtížné najít údaje a získat celkový přehled o alternativní péči o děti, a to jak ve veřejném, tak v soukromém sektoru. A přestože jsou k dispozici statistické údaje o počtu pěstounů, neexistují žádné kvalitativní údaje o profilu, původu a charakteristikách (potenciálních) pěstounů⁵. Z první čtvrtletní zprávy⁶ za rok 2022, kterou vydalo Národní centrum pro sociální solidaritu (EKKA), a která se týká nejnovějších údajů souvisejících s pěstounskou péčí a adopcí, víme, že v současné době žije v Řecku na odděleních ochrany dětí 1 482 nezletilých (včetně 73 nezletilých bez doprovodu), z nichž 602 bylo shledáno vhodnými pro pěstounskou péči a 103 vhodnými pro adopci. Ve stejném období však bylo podáno 377 žádostí od zájemců o pěstounskou péči ve srovnání s 2 332 žádostmi o adopci. Obecně je však v Řecku nízký zájem a nedostatek pěstounů, protože většina potenciálních rodičů se rozhoduje o adopci dítěte. Také většina dětí, které potřebují pěstounskou péči, je ve věku 6 až 12 let, většina potenciálních rodičů však dává přednost kojencům. Pokud jde o věk pěstounů, o pěstounskou péči může požádat kdokoli ve věku od 25 do 75 let, přičemž věkový rozdíl mezi pěstouny může být od 18 do 60 let.

odstránil: o pěstounskou péči

odstránil: pro

odstránil: ale

⁴ <https://www.france-parrainages.org/documents/47>

⁵ 2022, <https://eurochild.org/uploads/2022/02/Greece.pdf>

⁶ První čtvrtletí roku 2022. Údaje a čísla informačního systému https://paidi.gov.gr/wp-content/uploads/2022/05/entipo-APRIL-2022_BB.pdf

Kromě toho je třeba zvýšit povědomí o pěstounské péči a motivovat lidi, aby se stali pěstouny. Také práva a povinnosti pěstounů neodpovídají každodenním potřebám a situacím.

V tomto smyslu se za zásadní považuje vhodná odborná příprava a školení pěstounů, aby byli schopni zvládnout problémy, kterým mohou čelit. Na základě současného legislativního rámce v Řecku (ministrské rozhodnutí 4489/11.10.2019) je úspěšné absolvování příslušné odborné přípravy nezbytnou podmínkou pro zápis kandidátů na pěstouny do zvláštního Registru kandidátů na pěstouny (čl. 6 odst. 2 zákona 4538/2018) a jejich následné spojení s dětmi. Školení⁷ poskytované budoucím pěstounům je bezplatné, trvá 30 hodin a zahrnuje šest výukových modulů, například očekávání od pěstounů, péče o děti se zvláštními potřebami, pochopení rodičovské role atd. Cílem je poskytnout pěstounům lepší porozumění v otázkách, souvisejících, s kontextem a postupy pěstounské péče a složitostí rodičovství v pěstounské péči. Mělo by však být jasné, že i když existuje specifická příprava pro budoucí pěstouny, nepokrývá všechny aspekty pěstounské péče. Chybí také průběžné vzdělávání a podpora pěstounů.

Lze tedy konstatovat dva hlavní problémy týkající se pěstounské péče v **Řecku**, jak je uvedeno v dokumentu "Náhradní rodinná péče v Řecku; příloha k příručce ALFACA"⁸. Prvním je nedostatečné povědomí a znalosti veřejnosti o pěstounské péči, což vede k nepochopení pojmu rodinná péče, rodičovské role, povinností a zákonných práv. To je přičítáno skutečnosti, že Řecko má dlouhou historii ústavní péče, a proto deinstitucionalizace zatím není běžnou záležitostí. Rodiny navíc považují pěstounskou péči za alternativní formu adopce, což vede k frustraci a zklamání. Potenciální pěstounské rodiny tak žádají o dlouhodobou pěstounskou péči, což vede ke komplikacím u dětí, které se mají sloučit se svými příbuznými a potřebují krátkodobé umístění. Také očekávání budoucích pěstounů týkající se pěstounských dětí představují další výzvu. Bylo zjištěno, že si stanovují specifická kritéria věku, pohlaví a původu, přičemž mají zájem o pěstounství mladších dětí pocházejících ze zemí, jejichž kultura se ve srovnání s Řeckem tolik neliší; nezletilé děti bez doprovodu proto obvykle nepreferují.

odstránil: r

odstránil: m

odstránil: m

odstránil:

odstránil: neúčinnou praxí

⁷ 2019, Příručka pro budoucí pěstouny <https://www.anynet.gr/pubnr/Training>

⁸ 2019, <https://www.anynet.gr/pubnr/Training>

Dále evropský projekt AMIF⁹ vedený organizací CIDIS v Itálii ve spolupráci s KMOP - Social Action and Innovation Centre z Řecka, ISMU z Itálie, Porcausa ze Španělska, HFC z Kypru a JRS Malta z Malty nabízí některé z hlavních závěrů týkajících se profilů pěstounů v Řecku, mezi něž patří nedostatek informací o tom, co je to pěstounská péče, a o původu pěstounů. Potenciální pěstouni si například často neuvědomují, že pěstoun může mít jiný původ než oni sami, například že je uprchlík, migrant nebo Rom, a také to, že dítě může mít jinou barvu pleti a kulturní a náboženské zázemí. Mnozí pěstouni si navíc neuvědomují, že pěstoun není sirotek, ale že má biologickou rodinu, se kterou musí být v kontaktu. Zároveň i rodiče, kteří o pěstounskou péči žádají, si často uchovávají naději, že se pěstounská péče vyvine v adopci dítěte. Podle odborníků, zapojených do pěstounské péče v Řecku si potenciální pěstouni často kladou omezení na profil dítěte, které chtějí přijmout do pěstounské péče. Většina z nich tak chce děti v kojeneckém nebo batolecím věku, bílé rasy, řeckého původu a bez postižení, což velmi ztěžuje shodu s naprostou většinou dětí v ústavech na ochranu dětí. V důsledku toho se uskutečnilo jen velmi málo pěstounských umístění pro děti bez doprovodu nebo odloučené děti a odborníci se při jejich umístování potýkali se zvláštními překážkami a obtížemi. Konkrétně se pěstouni obávali psychického traumatu, které si děti mohou nést, absence kompletní zdravotní a psychosociální anamnézy a nemožnosti podpořit dítě s odlišným kulturním profilem a náboženstvím.

2.4. Portugalsko

Z údajů vyplývá, že v **Portugalsku jsou mezi teoretickým a praktickým prováděním opatření značné rozdíly ve srovnání s platnou legislativou, (vyplývající z analýzy praxe služby sociálního zabezpečení).** Z výroční zprávy¹⁰ vypracované Institutem sociálního zabezpečení pro rok 2020 lze vypozařovat, že v okrese Porto - v severním regionu (Porto, Vila Real, Viana de Castelo a Braga) je více dětí a mladých lidí umístěných v reakci na toto opatření (62 %; 73 dětí). Autonomní oblast Madeira je druhou oblastí v

odstránil: O

odstránil: ci

odstránil: í

odstránil:

odstránil: navíc sdíleli, že

odstránil: dosahování

odstránil: genezí

odstránil: a to zejména při

odstránil: e

odstránil: .

⁹ 2022, FA.BI "Rodinná péče o děti v migraci", <https://www.fabtogether.net>

¹⁰ 2021, CASA 2020 - Relatório de Caracterização Anual da Situação de Acolhimento das Crianças e Jovens <https://www.seg-social.pt/documents/10152/13200/CASA+2020.pdf/b7f02f58-2569-4165-a5ab-bed9efdb2653>

zemi s největším počtem pěstounských rodin, což představuje 20 % (40 dětí) z celkového počtu umístění v zemi. Naproti tomu okres Lisabon měl v době zpracování této zprávy pouze 18 dětí a mladých lidí umístěných v tomto roce do pěstounské péče. Analýza systému pěstounské péče v **Portugalsku** vychází z úvahy, že navzdory schválení nového zákona o pěstounské péči z roku 2019 nemají pěstounské rodiny k dispozici odpovídající odbornou přípravu a podporu a že deinstitucionalizace musí zůstat jednou z priorit Portugalska v procesu obnovy. To ve skutečnosti ukazuje na nedostatek vhodného rámce pro rozvoj integrovaných mechanismů komunitní podpory¹¹. Další problém souvisí se skutečností, že pěstounská péče je v portugalském systému ochrany slabě zastoupena. V reakci na relativní nedostatek literatury o kontaktu s rodinou vypracovalo InED, Centrum pro výzkum a inovace ve vzdělávání ze Školy vzdělávání Polytechnického institutu v Portu studii s názvem "Kontakt v pěstounské péči: vzorce, výsledky a modely řízení"¹² na základě zkušeností dětí a dospělých v pečovatelských rolích. Obecným cílem projektu je prozkoumat výsledky kontaktů mezi dítětem nebo mladým člověkem v pěstounské péči a jeho původní rodinou nebo důvody jejich neexistence či ukončení. Hlavní studie zahrnovala aplikaci dotazníků na velké vzorky pěstounů a dohlížejících sociálních pracovníků se zaměřením na zkušenosti, názory a pocity dětí. Studie reaguje na relativní nedostatek literatury o rodinných kontaktech založené na zkušenostech dětí a dospělých v roli pěstounů. Výsledky poukázaly na důležitost rozvoje řízené spolupráce, která zlepšuje komunikaci s cílem zohlednit názory dětí a mladých lidí v rozhodovacím procesu a rozvíjet pozornější a otevřenější pracovní vztahy s rodiči po celou dobu pěstounské péče. Výsledky studie ukazují, že

- Děti a mladí lidé vyjádřili své názory na kontakt s biologickými rodiči a na obtíže, které jsou s ním spojeny. Jedná se o silně emotivní zážitky popisované s pocity radosti a ztráty, stesku a smutku z toho, že nemohou trávit více času se svými rodinami. V některých případech byly návštěvy velmi žádoucí, ale považovaly se za vzácné a krátké.

odstránil: v

odstránil: roce

odstránil: odborníci tvrdí, že

odstránil: nemají

odstránil:

odstránil: důležitý

odstránil: na základě zkušeností dětí a dospělých v pečovatelských rolích ...

odstránil: ,

odstránil: sledované

odstránil: ční procesy

¹¹ 2021, Systém pěstounské péče v Portugalsku: výzvy a zlepšení <https://eurochild.org/news/foster-care-system-in-portugal-challenges-and-improvements/>

¹² 2019, Rodinný kontakt v pěstounské péči v Portugalsku. Názory dětí v pěstounské péči a dalších klíčových aktérů https://recipp.ipp.pt/bitstream/10400.22/12179/1/Art2_Paulo%20Delgado_2018.pdf

- Většina dětí a mladých lidí zdůraznila, že považují za důležité a dobré být v kontaktu se svými biologickými rodiči a že jsou v pěstounské péči dobře integrováni, přičemž tuto zkušenost vnímají většinou pozitivně.

- Některé děti se vyjádřily, že jim biologičtí rodiče velmi chyběli, ale skutečnost, že s nimi byly v kontaktu, jim umožnila lépe se vyrovnat s odloučením.

- Z pohledu pěstounů, biologických rodičů a sociálních pracovníků na reakce dětí a mladých lidí před návštěvou a po ní je zřejmé, že mají na stejnou skutečnost odlišný pohled. Sociální pracovníci jsou těmi aktéry, kteří vnímají nejméně obtíží spojených s kontaktem, což lze vysvětlit tím, že obvykle nejsou návštěvě přítomni.

Dalším zvažovaným aspektem je slabé zastoupení pěstounské péče v portugalském systému ochrany. Přestože je považována za preferovanou při umisťování dětí, údaje ukazují, že v roce 2015 bylo z 8 600 dětí v pěstounské péči pouze 3,5 % v pěstounských rodinách (CASA, 2016). Neviditelnost je realitou i v pracích portugalské vědecké komunity (srov. Delgado, 2007). Výzkum s názvem "*Být pěstounskou rodinou v Portugalsku: motivace a zkušenosti*"¹³ přispívá k většímu zviditelnění pěstounských rodin tím, že jim dává hlas, konkrétně se snaží pochopit jejich motivace, očekávání, potřeby a osobní a rodinné dopady.

Kromě toho se výzkum s názvem "*Praktiky pěstounské péče a reprezentace pěstounských rodin*"¹⁴ zaměřuje na porozumění praktik a reprezentaci těchto rodin, pokud jde o pěstounství dětí a mladých lidí. Studie analyzuje různé dimenze rodinné a sociální sféry: strukturu rodiny, postoje k pěstounství, organizaci každodenního života v domácnosti, síť sociální podpory a vliv sociální třídy na jejich reprezentaci.

Další studie¹⁵ provedená v Portugalsku měla za cíl přispět k pochopení důvodů, proč se stát pěstounskou rodinou. Uplatnila kvalitativní přístup s využitím narativních rozhovorů s pečovateli a polostrukturovaných rozhovorů s odborníky z praxe inspirovaných zakotvenou teorií. Výsledky ukázaly, že důvody pro pěstounství jsou založeny na hodnotách altruismu a nejsou zde žádné důkazy o ekonomických nebo

odstránil: méně

odstránil: týkajících se

odstránil: u

odstránil: reakci

formátoval: Písmo: Kurzíva

odstránil: kám

odstránil: reprezentací

formátoval: Písmo: Kurzíva

odstránil: tyto

odstránil: e

¹³ 2017, Být pěstounskou rodinou v Portugalsku : motivace a zkušenosti
<http://hdl.handle.net/10400.14/25873>.

¹⁴ 2008, Praktiky pěstounské péče a reprezentace pěstounských rodin <https://repositorio.iscte-iul.pt/bitstream/10071/1630/1/Acolhimento%20Familiar.pdf>.

¹⁵ 2019, Jak se lidé v Portugalsku stávají pěstouny? Proces budování motivace
<https://pdfs.semanticscholar.org/3fdc/1924b383dea39db8a9c80997d7293b4b9218.pdf>

pracovních zájmech, jak se někteří odborníci obávají. Závěry poukazují na potřebu hlubšího porozumění profilu pěstounských rodin a bývalých pěstounských rodin, které umožní přijmout strategie k získání většího počtu potenciálních zájemců. Konkrétně je nutná větší informovanost a zapojení dětí potenciálních pěstounských rodin do rozhodovacího procesu. Kvalita podpůrných služeb a výkon odborníků v oblasti pěstounské péče jsou považovány za klíčové **k úspěšné** realizace pěstounské péče, při zvyšování informovanosti, náborových kampaních a při výběru, přípravě a udržení kandidátů. Podle jiného výzkumu¹⁶, v Portugalsku se pěstouni necítí být zatíženi, protože děti jsou vnímány jako součást rodiny a jsou do ní dlouhodobě integrovány. Tento výzkum nastoluje další téma související s pohlavím členů pěstounských rodin. Konkrétně se zdá, že rozdělení povinností v rámci páru přenechává ženě zásadní úkoly pěstounství, jako je organizace kontaktu s biologickou rodinou a zvládnání jeho důsledků na dítě. To ukazuje na nerovnoměrné rozdělení úkolů a odpovědností v rámci rodiny pěstounů.

odstránil: prvky

odstránil: chu

odstránil:

2.5. Rumunsko

V **Rumunsku** není podle výzkumu jasný profil pěstounských rodin, protože dávají přednost adopci nebo ve většině případů komunitě a/nebo přístupu k programům financovaným z veřejných nebo soukromých zdrojů. Některé vstupy pocházejí od UNICEF Rumunsko¹⁸, které ukazují, jak je nový život plný lásky pro stále více dětí možný, protože počet dětí vhodných k adopci a rodin certifikovaných k adopci se v prvních třech měsících roku 2021 zvýšil o třetinu. Je však zřejmé, že první volbou je adopce, a nikoli pěstounská péče.

Nicméně prioritou v Rumunsku, jak dokládají četné studie, je deinstitucionalizace¹⁹. Pokud totiž děti vyrůstají mimo rodinné prostředí, jejich šance na plný rozvoj klesají. Výzkum ukázal, že každé tři měsíce, které dítě mladší tří let stráví v ústavním zařízení, zpožďují jeho fyzický vývoj o jeden měsíc. Existuje také riziko opoždění kognitivního

odstránil: Údaje ukazují, že v **Portugalsku** jsou v praktickém provádění opatření značné rozdíly ve srovnání s platnými právními předpisy. Z výroční zprávy¹⁷ vypracované Institutem sociálního zabezpečení pro rok 2020 lze vypočítat, že v okrese Porto - v severním regionu (Porto, Vila Real, Viana de Castelo a Braga) je umístěno více dětí a mladých lidí v tomto opatření (62 %; 73 dětí). Autonomní oblast Madeira je druhou oblastí v zemi s největším počtem pěstounských rodin, což představuje 20 % (40 dětí) z celkového počtu umístěných dětí v zemi. Naproti tomu okres Lisabon měl v době zpracování této zprávy pouze 18 dětí a mladých lidí umístěných v pěstounské péči. ¶

odstránil: dokumentárního

¹⁶ 2019, Názory pěstounů na kontakt v Portugalsku a Španělsku
<https://bettercarenetwork.org/sites/default/files/2019-11/4502-20423-1-PB.pdf>

¹⁸ 2021, Strategie ochrany práv dětí (Národní strategie ochrany a podpory práv dětí)
[Strategie pro práva dětí | UNICEF Rumunsko](#)

¹⁹ 2018, Deinstitucionalizace: pro každé dítě milující rodina
<https://www.unicef.org/romania/deinstitutionalization>

a jazykového vývoje a k tomu všemu se přidává sociální stigma, protože děti z ústavů jsou často považovány za odlišné a marginalizované.

2.6. Rakousko

V **Rakousku** žije po výrazném poklesu v roce 2010 stále více dětí a mladistvých u pěstounů a v náhradní rodinné péči. Ačkoli v pěstounských rodinách převažují kojenci a děti mladší 6 let, a to na dobu neurčitou, více dospívajících a mladistvých žije v domovech. Děti jsou však do péče umísťovány buď na základě dohody, nebo na základě soudního rozhodnutí²⁰. Rakouská vláda legislativně zajišťuje péči o děti a mládež do 18 let; pokud biologičtí rodiče nebo osoby odpovědné za péči a výchovu dítěte s takovou nabídkou podpory souhlasí, děje se tak na základě písemné dohody mezi těmito osobami a orgánem péče o děti a mládež. Pokud k dohodě nedojde, nabude účinnosti soudní rozhodnutí. Každopádně na internetu nejsou k dispozici aktuální údaje, které by ukazovaly aktuální počet dětí žijících v pěstounské péči. Ze zprávy z roku 2018 vyplývá, že největší podíl dětí a mladistvých žijících v pěstounské péči byl zjištěn ve Vídni a Korutanech, a to 12,3 na 1000 nezletilých, resp. 11,5 na 1000 dětí. Ze stejné zprávy také vyplývá, že nejnižší počet dětí žijících v pěstounských rodinách je v Tyrolsku, a to 1,8 na 1000 nezletilých.

Ze zprávy "Otevíráme dveře dětem Evropy²¹" vyplývá, že v roce 2017 žilo v Rakousku v alternativní péči již 13 617 dětí: 8 307 dětí v ústavní péči (tzv. sociálně pedagogická zařízení) a 5 310 dětí v pěstounské péči. Tím se ještě více protáhla dostupnost finanční podpory a pomoci poskytované službám sociální péče o děti, což je pro odborníky velkou překážkou v péči o ně v pobytových zařízeních. Rakousko pokračovalo prostřednictvím různých projektů ve zlepšování kvality a standardů pěstounské péče prostřednictvím školení a rekvalifikací rodin a zvyšování povědomí o prospěšnosti pěstounské péče jako adekvátní alternativy. Kromě toho příliv migrujících dětí bez doprovodu značně přispěl k nárůstu jejich počtu, což způsobilo velkou finanční výzvu. Některé mezinárodní organizace však vyšly vstříc a poskytly podporu dětským domovům. Rakousko je jednou z 12 členských zemí, které podporují iniciativu "Otevřené dveře" s cílem zajistit kvalitní pěstounskou péči v Evropě. Podle

odstránil: však

odstránil: Přesto z

odstránil:

odstránil: . Nicméně p

²⁰ 2018, Péče o děti mimo rodinu <https://www.kinderrechte.gv.at/factbook-english/children-in-care/>

²¹ 2018, Otevíráme dveře evropským dětem <https://www.openingdoors.eu/wp-content/uploads/2019/03/country-fiche-Austria-2018.pdf>

Raphaela Hoblingse²², vedoucího oddělení péče o děti a mládež v Tyrolsku, je pro tyto děti (0-3 roky) naléhavě potřeba pěstounů, kteří by měli být připraveni poskytnout jim lásku a péči; v závislosti na tom je pěstounství velmi krásnou a smysluplnou zkušeností, která vyžaduje kurz pěstounství, úzkou spolupráci se službami péče o děti a mládež. Služby péče o děti a mládež nejen pravidelně kontrolují, zda se dítě dobře začlenilo do nové pěstounské rodiny, ale také poskytují rady a podporu v náročných situacích.

Ze všech výzkumů²³ v Rakousku tedy vyplývá potřeba specifického druhu vzdělávání pro smíšené výzvy v péči o děti migrantského původu. Je také velmi důležité, aby odborníci rozuměli výzvám, kterým tyto děti migrantů bez doprovodu čelí, a mohli jim tak poskytovat nejvyšší standardy péče a ochrany. Zkušenosti ukazují, že potřebují rodinnou péči namísto ústavní péče, která je v Rakousku rozšířenější. Mnoho ubytovacích jednotek UMC bylo od roku 2018 uzavřeno, což ještě více ztěžuje přístup k těmto dětem s výjimkou přístupu zúčastněných stran. Rakousko rovněž neposkytuje dětem z UMC odpovídající psychickou podporu. Je však obtížné se spojit přímo s pěstouny.

2.7. Itálie

V Itálii byl v rámci analýzy²⁴ pěstounských rodin analyzován pohled na tuto zkušenost s přijímáním pěstounských rodin, sociálních aktérů a územních zdrojů, které mají v péči o nezletilé děti prvořadý význam. Mezi hlavní cíle, které byly stanoveny jako základ výzkumu, patří identifikace hlavních sociodemografických charakteristik pěstounů a jejich rodin, charakteristiky vztahu se sociálními službami, důvody přidělení, obtíže, s nimiž se setkali, a emoce vyvolané touto zkušeností jako celkem.

odstránil:

formátováno: Písmo: Nie je Tučné

odstránil: e

²² 2020, Naléhavé hledání pěstounské rodiny, která by poskytla lásku a bezpečí
https://www.meinbezirk.at/innsbruck/c-lokales/pflegefamilie-soll-liebe-und-geborgenheit-geben_a5079412

²³ 2019, Fostering Across Borders <https://eea.iom.int/sites/g/files/tmzbd1666/files/documents/FAB-Final-Programme-Report.pdf>

²⁴ 2014, L'affido familiare, una ricerca quantitativa sulle esperienze degli affidatari
<https://ainformazione.files.wordpress.com/2015/02/tesi-urso-affido-familiare.pdf>.

Vědecký článek²⁵ publikovaný v časopise Educational, Cultural and Psychological Studies Journal potvrzuje, že pěstounská péče je právně upravená podmínka přijetí dětí z rodin ve vážných potížích, jejímž cílem je zajistit nezletilým vhodný prostor pro růst a původním rodinám možnost překonat problémy a souhlasit s návratem dětí. Je to náročná výchovná podmínka, kterou je třeba podpořit výzkumem. Složitost zázemí původu a spolupůsobení více rizikových faktorů vytváří u dětí a mladých lidí v pěstounské péči významné obtíže ve vývoji, s nimiž se pěstounské rodiny musí vyrovnat, a to i za podpory odborníků, služeb a sdružení. V rámci studie se zkoumaly příčiny předurčení péče, vztahy s původními rodinami a obtížné životní trajektorie dětí v pěstounské péči (přechody, umístění, přerušování, roky pěstounské péče a pokračování vztahů po ukončení pěstounské péče). Tímto způsobem je možné identifikovat potřeby, na které nezletilí upozorňují, problémy, které se objevují, a slibné strategie přijaté pěstounskými rodinami.

Z dokumentace²⁶ o systému pěstounské péče v Itálii vyplývá, že v jižních regionech je rozšířená péče v rámci rodiny, přičemž všechny se blíží hranici 60 % nebo ji překračují. Různé faktory ovlivňují různé rodinné kultury a vazby, různé role a úroveň strukturování sociálních služeb, různé rozšíření rodinných sdružení, různé obecné socioekonomické charakteristiky atd. Jeden z významných faktorů, i když ne ojedinelý, se týká stupně rozvoje politiky a místní sociální péče, zjistitelný podle výdajů obcí na sociální služby v přepočtu na obyvatele. Pěstounská péče o děti u příbuzných na více či méně dlouhou dobu je praxe stará jako lidský rod. Prarodiče, strýcové a prastrýcové odjakživa nabízeli svým vnoučatům pohostinnost a péči, a to s velmi rozmanitými charakteristikami a významy jak v čase, tak v prostoru. Jedná se o fascinující a složitou vícerozměrnou realitu, v níž se prolínají tisíce sociálních, kulturních, ekonomických, etických, právních, geografických atd. trajektorií.

2.8. Česká republika

²⁵ 2001, L'affidamento familiare: le strategie educative elaborate dagli affidatari <http://www.anfaa.it/wp-content/uploads/2021/12/L%E2%80%99affidamento-familiare-le-strategie-educative-elaborate-dagli-affidatari.pdf>.

²⁶ 2021, L'AFFIDAMENTO FAMILIARE A PARENTI. Opportunità e criticità https://fad.progettofamigliaformazione.it/pluginfile.php/111456/mod_resource/content/1/Laffidamento%20familiare%20a%20parenti.pdf

odstránil: m původu

odstránil: prohloubit

odstránil: S

odstránil: umožňuje

odstránil: t

odstránil:

odstránil: původu

Česká republika navrhuje změny v oblasti náhradní rodinné péče, které byly zpracovány na základě praktických zkušeností z terénu a jednání s různými institucemi. Oblast metodického vedení s výkladem zákona a doporučenými postupy se v jednotlivých krajích liší, proto je doporučením sjednotit metodické vedení a podporu v náhradní rodinné péči. Oblast výběru a přípravy pěstounů: odborníci se opakovaně setkávají s rodinami, které nejsou připraveny na specifické problémy a potřeby často traumatizovaných dětí, proto je doporučením pečlivý výběr pěstounů s ohledem na jejich rodinnou a vztahovou situaci. Zdá se tedy nesmírně důležité, aby příprava pěstounů byla zážitková, aby nešlo jen o pasivní přijímání informací, o poskytování informací pěstounům o tom, jak vyhledat odbornou pomoc. Z výzkumu vyplývá, že dalšími oblastmi, které by měly být realizovány, jsou oblast svěřování konkrétních dětí do péče konkrétních pěstounů; oblast spolupráce s OSPOD (orgány sociálně-právní ochrany dětí); situace na úřadech práce, což znamená, že úředníci se musí seznámit s pěstounskou péčí.

Také situace v oblasti služeb následné péče ukazuje na nedostatek dětských psychiatrů a pediatriů se znalostí náhradní péče a nedostatečnou informovanost. Více se však ukazuje, že zásadním problémem je finanční podhodnocení pěstounské péče. Ze statistických údajů²⁷ vyplývá, že v České republice je 7 % dětí v pěstounské péči na přechodnou dobu, což znamená maximálně jeden rok pro děti, které se buď budou moci brzy vrátit do své původní rodiny, nebo budou pravděpodobně brzy uvolněny k adopci. 25 % je v dlouhodobé pěstounské péči zprostředkované pro děti, které se pravděpodobně nebudou moci vrátit do své původní rodiny. Děti zde zůstávají několik let, často až do dospělosti. Děti zde obvykle zůstávají až do své dospělosti. Pokud jde o údaje o pohlaví pěstounů, 56 % tvoří ženy, 37 % dvojice a 7 % muži; 34 % pěstounských rodin je ve věku 51 až 60 let, 32 % 41 až 50 let, 20 % více než 60 let, 11 % 31 až 40 let a 3 % 20 až 30 let.

V České republice probíhá šetření²⁸ o příbuzenské pěstounské péči²⁹, jehož cílem je zjistit potřeby pěstounů, kteří mají děti svěřené do příbuzenské pěstounské péče;

²⁷ 2019, Pěstounské rodiny v České republice Základní charakteristiky pěstounů a dětí v pěstounské péči <https://www.nadacesirius.cz/soubory/ke-stazeni/Analiza-Pestounske-rodiny-v-Ceske-republice.pdf>

²⁸ 2020, Příbuzenská pěstounská péče - analýza potřeb <https://www.nadacesirius.cz/vyzkumy/pruzkumy-v-oblasti-nrp/pestounska-pece-pribuznych-analyza-potreb>

²⁹ Rozdíl mezi příbuzenskou a pěstounskou péčí: <https://fosterandadopt.ifs.ohio.gov/kinship-care/resources-for-kinship-caregivers/kinship-vs-foster->

odstránil: nabízí návrhy na

odstránil:

zjištění z analýzy potřeb ukazují na nedostatek konzistentních a komplexních informací o pěstounské péči v období rozhodování o pěstounské péči a těsně po svěřením dítěte do pěstounské péče; potřebu konzistentních, úplných a přesných informací o pěstounské péči před jejím zahájením; nejednotnost a netransparentnost jednotlivých zainteresovaných institucí (OSPOD, soudy) v přístupu k příbuzenské pěstounské péči. Dále byl jako hlavní zdroj informací označen OSPOD. Ukázalo se však, že informace poskytované jednotlivými pracovišti OSPOD byly nejednotné. Zároveň někteří účastníci zmiňovali různorodost informací poskytovaných pracovníky jednoho OSPOD. Pěstouni také často nerozumějí správním úkonům OSPOD nebo soudů. Dalším aspektem, který se v průzkumu ukázal, je potřeba odborné podpory příbuzenských pěstounů při rozhodování o přijetí dítěte do pěstounské péče a v dalších krizových momentech péče o dítě. Příbuzenští pěstouni tak potřebují odbornou psychologickou, sociálně-právní, finanční a další podporu před zahájením pěstounské péče. Náročné jsou však i další krizové momenty v pěstounské péči, nejčastěji v období dospívání dětí a nutnost finanční podpory příbuzenských pěstounů ze strany státu při péči o svěřené děti. Výzkumy ukazují, že pro mnoho příbuzenských pěstounů by bylo nereálné vykonávat roli pěstouna bez finanční podpory, protože na rozdíl od nepříbuzenských pěstounů nemají čas na finanční přípravu a pracující pěstouni obtížně kombinují zaměstnání, péči o děti a povinnou školní docházku.

K tomuto tématu se konala také konference s názvem "*Aktuální výzvy v systému péče o ohrožené děti*"³⁰, která vycházela z následujících hlavních témat:

V České republice neustále roste počet dětí vyrůstajících mimo vlastní rodinu (+14 % = 3500 dětí

řada skupin dětí, pro které není možné zajistit náhradní rodinnou péči (děti se zdravotním, mentálním nebo kombinovaným znevýhodněním; děti týrané, zneužívané, zanedbávané; děti a mládež vyžadující zvýšenou pozornost; děti s duševním onemocněním). Počet žadatelů o pěstounskou péči se od roku 2014

odstránil: ¶
→

[care#:~:text=Příbuzenské%20pěstouny%20mají%20možnost%20a%20dokončit%20proces%20pěstounské%20péče.&text=Příbuzenské%20pěstouny%20podstupují%20proces%20domova,%E2%80%9D%20a%20%E2%80%9C%20certifikace%E2%80%9D%20.](#)

³⁰ 2022, Náhradní rodinná péče - jak by se měla změnit, aby lépe vyhovovala potřebám dětí. Konference "Aktuální výzvy v systému péče o ohrožené děti" <https://www.nadacesirius.cz/vyzkumy/o-situaci-v-rodinach>.

výrazně snížil (-60 %). Český systém náhradní rodinné péče nabízí jen omezená řešení a přechody mezi jednotlivými typy péče jsou příliš radikální. Chybí typy péče sdílené mezi pěstouny, pěstounství vykonávané jako profese (v rámci pracovního poměru) a dlouhodobá péče o dítě na pomezí pěstounské péče a osvojení.

Na základě hlavních otázek a klíčového argumentu, který zní: "Výchova v rodinném prostředí má zásadní význam pro optimální vývoj dítěte", bylo navrženo několik řešení: reforma náhradní rodinné péče jako součást celkové změny systému. Pokud jde o náhradní rodinnou péči: posílení oblastí preventivních služeb a dalších aktivit na podporu rodin s dětmi; vyjasnění kompetencí orgánů veřejné správy a sjednocení nástrojů pomoci rodinám; zavedení nových typů náhradní péče, včetně profesionální pěstounské péče, s cílem zajistit rodinné prostředí dětem, které jsou v současné době závislé na ústavní péči; zavedení motivačních prvků pro vyhledávání nových zájemců o náhradní rodinnou péči, zajištění kontinuity podpory náhradních rodin (před i po umístění dítěte); vznik nových forem náhradní rodinné péče (pomocné rodiny, sdílená pěstounská péče, profesionální pěstounská péče, krizová péče - okamžité umístění dítěte v krizových situacích bez nutnosti soudního rozhodnutí); částečná profesionalizace pěstounské péče. Pěstouni budou moci pracovat jako zaměstnanci na plný úvazek; kontinuita podpory pěstounských a biologických rodin dítěte - od vyhledávání zájemců až po pokračování péče o mladé dospělé.

Další výzkum se zabýval selháním systému pěstounské péče v České republice; z údajů vyplývá, že počet dětí v dlouhodobé pěstounské péči se od roku 2007 zdvojnásobil. V současné době vyrůstá u pěstounů více než 15 000 dětí, zatímco v ústavní péči žije necelých 8 000 dětí. To znamená, že dvě ze tří dětí umístěných do státem financované pěstounské péče vyrůstají v pěstounské péči svých příbuzných nebo osob, které byly pěstouny. Navzdory těmto pozitivním skutečnostem se ozývají kritické hlasy, které uvádějí, že mnoho dětí umístěných do pěstounské péče končí v ústavech nebo že děti zažívají opakované přesuny z jedné pěstounské rodiny do druhé. V dosud provedených statistikách není možné tato tvrzení ověřit. Z tohoto důvodu se společnost Lumos rozhodla provést rozsáhlý průzkum³¹ mezi OSPOD týkající se předčasného ukončení pěstounské péče. Za selhání pěstounské péče

odstránil: !

odstránil: ¶
→

odstránil: . Jsou následující

odstránil: (orgány sociálně-právní ochrany dětí)

³¹ 2020, Předčasné ukončení pěstounské péče v ČR - Selhává pěstounská péče v ČR?
https://lumos.contentfiles.net/media/assets/file/Lumos_SHRNUTI_predcasne_ukoncení_pp.pdf?

autoři považují situaci, kdy je pěstounská péče rozhodnutím soudu předčasně ukončena.

Z hlavních zjištění tohoto výzkumu vyplývá, že 9 z 10 umístění do pěstounské péče je dobře zvládnuto (pobyt v péči obvykle končí návratem do rodiny, adopcí nebo dospělostí); ročně končí pěstounskou péčí 2000 dětí, z toho 150 až 200 dětí končí z důvodu selhání; k selhání dochází nejčastěji po sedmi letech péče, kdy je dítěti 13-14 let; hlavním důvodem je chování dítěte a problémy ve vztahu dítěte s pěstouny; předávání dětí z jedné pěstounské rodiny do druhé je vzácné.

S ohledem na tyto údaje je třeba uvést některá doporučení: zintenzivnit vyhledávání pěstounů; zkvalitnit přípravu a odborné posuzování ve zprostředkované náhradní rodinné péči; zavést odborné posuzování v nezprostředkované náhradní rodinné péči; zkvalitnit slaďování; zlepšit podporu pěstounských rodin ze strany doprovázejících organizací a standardizovat kvalitu doprovázení pěstounských rodin; zkvalitnit sledování výkonu pěstounské péče; standardizovat přípravu pěstounů a podporovat vznik a rozvoj komunitních služeb pro pěstouny.

3. Výsledky cílové skupiny a individuálních rozhovorů s pěstounskými rodinami

Po analýze výsledků první cílové skupiny, která se konala s odborníky a experty na systém pěstounské péče, uspořádalo konsorcium druhou cílovou skupinu, která zahrnovala pohledy a zkušenosti pěstounů a pěstounských dětí s cílem vytvořit profil pěstounských rodin a jejich potřeb a zabývat se tématem dětí bez doprovodu v systému pěstounské péče.

Cílem bylo porovnat a ukázat situaci pěstounských rodin ve všech partnerských zemích a zamyslet se nad obtížemi, potřebami pěstounských rodin a vnímáním nezletilých díky aktivitám, které se s nimi konají.

Ze zkušeností partnerů s národními cílovými skupinami vyplynulo, že je velmi obtížné oslovit jak pěstounské rodiny, tak nezletilé. Ve většině případů byli využití profesionálové jako prostředníci pěstounských rodin pro předložení a shrnutí otázek cílové skupiny. Stalo se tak z důvodu nedostatku důvěry; rodiny si potřebují chránit své soukromí a nízkého počtu pěstounských rodin v dané oblasti. Všechny tyto faktory

odstránil: z

odstránil: fokusní

odstránil: fokusní

odstránil: fokusní

odstránil: fokusními

odstránil: využití

odstránil: fokusní

odstránil: ý

odstránil: et

ztížily sběr dat a oslovování očekávaného počtu cílové skupiny. Totéž se stalo v případě nezletilých; v tomto případě byla situace ještě složitější, protože mnoho partnerů nemělo přístup k setkání s nezletilými a odborníci nemohli působit jako prostředníci. Konkrétně **Rakousko** bylo v kontaktu s mnoha úřady, které se staraly o pěstouny a pěstouny a žádaly o pomoc, ale s nízkou odezvou a také vyhledávání pěstounů a pěstounů na soukromé úrovni nebylo úspěšné. Rakouský partner vedl rozhovory s jednotlivými rodinami a dětmi. Také v projektu předpokládaná metoda práce s pěstouny hravou formou byla bohužel neproveditelná.

V případě **Itálie** provedli rozhovory se šesti rodinami: se třemi pěstounskými rodinami v kategorii vnitrorodinné pěstounské péče, tj. děti nebyly umístěny k cizím lidem, ale k příbuzným (strýcům, prarodičům atd.), a se třemi rodinami v kategorii heterorodinné pěstounské péče. Nebylo však snadné se s nimi spojit a mít možnost s nimi hovořit.

Pro uskutečnění cílové skupiny si italský partner vyžádal zprostředkování sociálními pracovníky, kteří působili jako prostředníci a připravovali rodiny na setkání, které probíhalo individuálně po telefonu.

V **Rumunsku** provedl partner dvě cílové skupiny se sedmi pěstounskými rodinami, jednu online a jednu fyzickou. Aby získali účastníky, rozeslali několik e-mailů veřejným institucím se specifickými službami pro pěstouny, přičemž na Generálním ředitelství pro sociální pomoc a ochranu dětí z okresu 3 v Bukurešti našli dva prostředníky pro nábor rodin.

V **Řecku** se ohnisková skupina konala v zařízeních denního centra "ARIADNI" a účastníky bylo sedm rodin získaných prostřednictvím jiných iniciativ týkajících se pěstounské péče.

V **České republice** byly rozhovory vedeny online se čtyřmi pěstounskými rodinami, i když najít pěstouny ochotné podělit se o své zkušenosti nebylo snadné. Narazili totiž na překážku v podobě neodpovídajících pěstounů.

V **Portugalsku** byly provedeny rozhovory se třemi pěstounkami, které poskytly informace o třech různých procesech pěstounských opatření; konkrétně jedna z pěstounek byla z páru pečující o dítě, další dva jako svobodné matky a jedna z matek již měla biologické dítě.

Ve **Francii** bylo velmi obtížné kontaktovat pěstounské rodiny a vést s nimi rozhovory, protože mladí nezletilí bez doprovodu nežijí v hostitelských rodinách, ať už se jedná o dobrovolníky, nebo o pracovníky departementu, což je vzácné a často neformální.

odstránil: oslovení

odstránil: ohniskové

odstránil: sociálních

odstránil: ů

odstránil: ohniskové

odstránil: v

formátovat: Písmo: Nie je Tučné

formátovat: Písmo: Nie je Tučné

odstránil: jeden

odstránil: z rodičů pěstoval

odstránil:

odstránil: dítě jako pár

Cílová skupina se tedy uskutečnila prostřednictvím dotazníku a zúčastnily se jí dvě pěstounské rodiny, které nezletilé bez doprovodu hostí dobrovolně.

odstránil: Fokusní

odstránil: , který bylo třeba vyplnit,

Obecně lze říci, že vzhledem ke značné obtížnosti při zapojování pěstounských rodin do činnosti cílových skupin každá partnerská země přizpůsobila rozhovory konkrétní situaci; to je také důvod, proč se mnohé cílové skupiny změnilly v přímé telefonické rozhovory s rodinami nebo v setkání na Zoomu, aby se usnadnil sběr potřebných údajů a informací.

odstránil: vysoké míře

odstránil: zatahování a

odstránil: ohniskových

odstránil: ohniskové

3.1 Cesta k pěstounské rodině.

V Rakousku byly v rozhovorech zdůrazněny různé způsoby přijímání pěstounů:

formátoval: Písmo: Nie je Tučné

- Pěstounské rodiny, které ze zdravotních důvodů nemohly mít vlastní děti, a proto si vzaly děti do pěstounské péče;
- Pěstounské rodiny, které se rozhodly přijmout pěstouny, přestože by měly možnost mít biologické děti;
- Rodiny, které mají vlastní biologické děti a rozhodnou se přijmout pěstouny především z lidských důvodů.

V Itálii některé rodiny vysvětlovaly, že absolvovaly asi tříměsíční kurz v rodinné poradně, aby pochopily, co je čeká, a získaly užitečné nástroje, jak se chovat, až se stanou pěstounskou rodinou. Jiní uvedli, že neměli skutečnou cestu; prostě se obrátili na sociální služby, protože vždy pomáhali dvěma malým bratrům, dětem manželského páru s velkými ekonomickými problémy a sociální, rodinnou a výchovnou degradací (děti samy opustily původní rodinu). Děti již byly v péči sociální služby Cerignola právě z důvodu těchto problémů, sociální pracovníci obce zformalizovali přítomnost dětí v jejich domově, (byli vyslechnuti soudem, který rozhodl o jejich svěření). Jedna rodina vyprávěla, že se ve spolupráci s místním centrem pěstounské péče obrátila na celostátní sdružení. Prováděli pohovory a návštěvy v domácnostech, aby posoudili "rodičovské dovednosti". Prostřednictvím tohoto sdružení rodinu kontaktoval sociální pracovník obce Cerignola a Consultorio Familiare, aby posoudili možnost seznámení se se dvěma dospívajícími sourozenci, Po cca 9 měsících se stali jejich pěstouny. V Řecku z diskuse s účastníky vyplynulo, že někteří z nich se pokoušeli o dítě, ale ze

odstránil: se často

odstránil: pro tyto

odstránil: y;

odstránil: se

odstránil: začali

odstránil: ovat

odstránil: ;

odstránil: také

odstránil: jejich

odstránil: ,

odstránil: jejichž jsou nyní pěstouny, a to asi po devíti měsících. O ...

zdravotních důvodů to nebylo možné. Po hledání alternativní cesty se rozhodli pro adopci. Jeden z účastníků se pro adopci dítěte rozhodl sám. Poté všichni kontaktovali organizace, aby je nasměrovaly, jak postupovat při adopci.

odstránil: H

odstránil: ali

odstránil: a naši

V **Portugalsku** byly cesty k pěstounské rodině velmi odlišné. Jedna z účastnic uvedla, že měla vždy ráda děti a pochází z velké rodiny s mnoha dětmi. Její vzdělání je spojeno s dětmi se speciálními potřebami, protože měla bratra s Downovým syndromem. Během školení v oblasti speciální pedagogiky navštívila stacionář vnímavý k potřebám dětí dostávat péči a lásku a rozhodla se být kandidátkou na pěstounku, motivována změnami v legislativě pěstounské péče. Aby se stala kandidátkou, poslala mail do Santa Casa da Misericórdia³² a stala se pěstounkou dítěte, kterému v té době bylo 20 měsíců. Jiná účastnice vysvětlila, že proces byl zcela odlišný a netypický, protože pár sousedil s biologickou rodinou pěstouna. Vzhledem k procesu násilí v domácnosti biologické rodiny byli zapojeni jako svědci. Protože dítě znali a měli k němu již vztah, pár přijal dítě do své domácnosti neformálním způsobem. Později CPCJ³³ požádalo pár, aby se stal pěstounskou rodinou oficiálně, a proces byl formalizován. Je však třeba říci, že na této cestě panuje obava z nejistoty, protože v Portugalsku se opatření o pěstounské péči přezkoumává každých šest měsíců.

odstránil: a

Následně se znovu vyhodnocuje situace biologické rodiny, aby se zjistilo, zda se dítě může vrátit domů k biologické rodině. Pokud tomu tak není, obvykle proces pěstounské péče pokračuje déle než šest měsíců. Další účastnice uvedla, že se přihlásila do pěstounské péče poté, co obdržela poštou leták od organizace Mundos de Vida³⁴ ". Po telefonickém projevení zájmu, měla schůzku s technikou, kteří pracují v Mundos de Vida, a proces byl zahájen úvodní přípravou (která obvykle trvá 4 až 5 měsíců). Následně obdržela výzvu k pěstounské péči o dítě, kterému bylo v té době deset let. Nyní je dítěti 18 let, a přestože již dosáhlo plnoletosti, bylo rozhodnuto, že bude v pěstounské péči pokračovat v souladu s nejlepším zájmem dítěte.

odstránil: Proto

odstránil: pochopilo

odstránil: zda se podařilo biologickou rodinu restrukturalizovat a ...

odstránil: té, co

odstránil: y

odstránil: ila svůj

odstránil: em,

odstránil: Poté

Ve **Francii** vytvořili sdružení, které pomáhá uprchlíkům čelit nerovnostem, a existují případy, kdy dobrovolníci sdružení nabízejí nezletilým ubytování a starají se o ně v jejich rodinách.

³² Portugalský subjekt odpovědný za pěstounskou péči

³³ CPCJ (Comissão de Proteção de Crianças e Jovens) - mimosoudní instituce s funkční autonomií, jejichž cílem je podporovat práva dětí a mladých lidí a předcházet situacím, které mohou ovlivnit jejich bezpečnost, zdraví, odbornou přípravu, vzdělávání nebo integrální rozvoj, nebo je ukončit.

³⁴ Portugalský subjekt odpovědný za pěstounskou péči

3.2 Překážky při získávání pěstounské rodiny.

Většina rodin, s nimiž byly vedeny rozhovory v **Rakousku**, uvedla, že mají problémy s původními rodinami. Pěstounské rodiny se setkávaly s mnoha obtížnými situacemi, které musely řešit, ale často to nebylo tak jednoduché. V některých případech rodiny uváděly, že na jedné straně pěstounské dítě chtělo kontakt s biologickými rodiči. Ale po každé návštěvě dítě několik dní téměř nereagovalo. Jednou musela pěstounská rodina dokonce zavolat sociálního pracovníka. Pěstounské dítě pak bylo posláno do krizového centra. Tato situace byla pro všechny zúčastněné velmi dramatická. Pro řešení těchto ambivalentních a problematických situací by rodiny uvítaly cílený dohled ze strany úřadů. Většina pěstounů se navíc obávala, že by děti mohly být někdy vráceny do původní rodiny. Tato myšlenka je pro mnoho rodin velmi stresující, i když pravděpodobnost návratu je u mnoha rodin nízká. Další překážkou, se kterou se rodiny potýkaly, byla obava ze stigmatizace a diskriminace dětí ve škole nebo mezi kamarády a vliv stresujících zážitků z domácího prostředí, což vyžaduje terapeutickou léčbu.

Největší překážkou pro rodiny v **Itálii** byl bezpochyby dopad toho, že se děti po tolika letech vrátily domů. Někteří dotazovaní uvedli, že jejich děti jsou již dospělé, je jim 40 let, a že přivítat vnoučata v jejich dětském a pubertálním věku bylo skutečnou výzvou. Občas se cítili ztraceni, ale podpora poradenského centra a sociálních pracovníků jim umožnila vytvořit si vztah, přilnout k dětem a přimět se, aby si je oblíbily. Jiná vnitrorodinná pěstounská rodina uvedla, že se často cítila osamělá a opuštěná systémem, protože se považuje za samozřejmé, že když jsou prarodiče, je automatické, že se musí starat o své vnučky. Přesto je v jejich věku velmi obtížné "být rodiči". Jedna z rodin navíc vyprávěla, že se často museli vyrovnávat s očekáváními, která si vytvořili v rámci pěstounské rodiny, ve srovnání s každodenní realitou společného života. V jejich případě jim přítomnost velké původní rodiny neumožňovala snadno se dostat do kontaktu s potřebami pěstounů.

V **Rumunsku** je jednou z překážek, které brání pěstounské péči, nedostatečná informovanost široké veřejnosti i pracovníků některých veřejných institucí o systému pěstounské péče. Další překážkou je byrokracie, což znamená, že pěstouni potřebují

odstránil: Překážky, se kterými se setkávají pěstouni....

formátovat: Písmo: 14 b, Tučné, Farba písma: Vlastná farba (RGB(239;131;84))

Formátované: Podľa okraja, Medzera Pred: 14 b, Za: 14 b, Orámovanie: Hore: (Bez orámovania), Dole: (Bez orámovania), Vľavo: (Bez orámovania), Vpravo: (Bez orámovania), Medzi : (Bez orámovania)

odstránil:

odstránil: pôvodu

odstránil: po

odstránil: je

formátovat: Písmo: Nie je Tučné

odstránil: tická překážka

důslednější pomoc úřadů, když se setkají se zvláštními situacemi s umístěným dítětem. Velkým problémem je termín, který se vztahuje k profesi mateřské asistentky/pěstounky a který je na makroúrovni a na úrovni institucí stále neznámý. Kolem této problematiky je důležité zmínit případy dětí bez státní příslušnosti, jejichž proces získání občanství je obtížný a spolupráce s odpovědnými orgány je problematická. Dalšími nevýhodami této profese jsou finanční odměny, podpora a nedostatek dovolených. Jinými slovy, pečovatelé jsou placeni poměrně málo a na podporu dítěte dostávají částku, která nestačí k uspokojení jejich potřeb, protože jejich profese neposkytuje dovolenou; musí vykonávat svou práci navzdory únavě, nahromaděnému stresu nebo jiným situacím, které mohou nastat.

Účastníci v **Řecku** uvedli, že před rozhodnutím o adopci hodně přemýšleli. Přesto se potýkali s obtížemi, které spočívaly v nedostatečném nasměrování, podpoře a poradenství, které jim chybělo. Další překážkou jsou problémy s biologickými rodiči kvůli jejich odlišnému kulturnímu zázemí: mohou se obávat, co by pěstounství jejich dítěte rodinou v Řecku mohlo znamenat z hlediska zachování jejich kulturní identity. Pokud jde o potenciální osvojitele, chybí jim informace, protože často nevědí, že dítě, které adoptují, může mít jiný původ než oni sami. Pěstouni často nevědí, že dítě může být uprchlík, přistěhovalec nebo Rom, že může mít jinou barvu pleti nebo kulturní a náboženské zázemí. Zároveň si mnozí pěstouni neuvědomují, že dítě, které přijmou, není sirotek, ale pravděpodobně má biologickou rodinu, s níž potřebují být v kontaktu stejně jako oni - pěstouni.

Mezi překážkami v **České republice** účastníci zdůraznili zbytečnou byrokracii a obtíže s pochopením legislativního systému a fungování pěstounské péče. Povinnosti pěstounů jsou jasné, ale jejich práva nikoliv, panuje nejednotnost informací a nezájem úřadů o problematiku pěstounských rodin. Zkušenosti navíc ztěžuje zatajování informací o dítěti převzatém do péče a nestranný přístup. Dítě ze zahraničí, které nemělo všechny potřebné dokumenty, muselo dlouho čekat, než úřady začaly jednat. Mezitím dítě potřebovalo lékařskou pomoc, kterou nemohlo dostat, protože nemělo potřebné doklady.

Překážky, na které poukazovali účastníci v **Portugalsku**, byly většinou spojeny s charakteristikou dítěte, sblížením s biologickou rodinou, dobou, kterou potřebuje soud k rozhodnutí o životním plánu dítěte, nedostatkem podpory ze strany odborníků, adaptací na nové rodinné prostředí a také s byrokratickými a logistickými obtížemi.

odstránil: není

odstránil: bez

odstránil: émová

odstránil: dvěma

odstránil: a

odstránil: nízko

odstránil: jako

Přestože jedna z účastnic uvedla, že považuje proces pěstounské péče za velmi úspěšný, poukázala na některé obtíže týkající se charakteristik dítěte. Hlavní překážkou pro tuto pěstovanku je fungování systému, tj. přestože biologická matka není alternativou pro budoucnost tohoto dítěte (podle odborníků), je z pohledu pěstouna povinné pokračovat v návštěvách a někdy děti odmítají být s biologickou rodinou. Dalším problémem, který účastník zmínil, je nedostatečná podpora ze strany orgánů sociálního zabezpečení v oblasti psychiatrické pomoci, kterou dítě potřebuje. Jedna z účastnic, která je zapojena do dlouhodobého procesu pěstounské péče, ukázala jiný pohled na překážky, když uvedla, že překážky se od doby, kdy bylo dítěti 10 let, do současnosti, kdy je mu 18 let, hodně změnily, stejně jako změny legislativy, které tyto obtíže utvářely. Kromě toho účastníci popisovali jako překážku byrokratické záležitosti. Pěstounská péče je opatření, které není příliš známé, což někdy způsobuje potíže v nepředvídatelných záležitostech při jednání s byrokratickými subjekty, jako je zápis dítěte do školy, odvoz k lékaři, obstarání knih, a legislativa neposkytuje dostatek dnů rodičovské dovolené. Dalšími zmiňovanými problémy byla nutnost dialogu a dorozumívání se s mnoha lidmi: vlastní rodinou, biologickou rodinou, soudem, odpovědným subjektem pěstounské péče, ústavem sociálního zabezpečení a neustálým schématem hodnocení, kvůli kterému zbývá méně času na dítě a osobní život.

Ve **Francii** rodiny vysvětlily, že nejdůležitější překážkou je nedostupnost, protože pracují a musí brát ohled na ostatní členy rodiny, což je velmi obtížné.

3.3 Překážky v pěstounské péči z pohledu dětí

V **Rakousku** je hlavní překážkou to, že přijaté děti jsou rozděleny mezi biologické rodiče a pěstounské rodiny. Na jedné straně chtějí udržovat kontakt se svými biologickými rodiči a často je navštěvovat. Na druhé straně tyto kontakty vyvolávají konflikty loajality, s nimiž jsou konfrontováni zejména pěstouni a musí hledat způsoby, jak se s nimi vypořádat, aby nedošlo k přerušení praxe pěstounské péče. Panují obavy, že návštěvy organizované úřady mohou vést k vážným problémům pro pěstouny, kteří by mohli mít potíže v počáteční fázi zpracování návštěv u biologických rodičů.

odstránil: Vždyť p

odstránil: ¶
¶

odstránil: , kterým děti

odstránil: čelí.

formátoval: Písmo: Nie je Tučné

Dalším bodem, který zmiňují téměř všechny rodiny, je, že biologičtí rodiče se vždy snaží vzít si pěstouny zpět a požadují větší uznání a respekt. V důsledku toho by děti opět trpěly.

Podle toho, co rodiny uváděly, musely děti v **Itálii** čelit překážce "naučit se" žít v rodině. Přestože šlo o prarodiče, mnoho rodin **nemělo** s dětmi příliš mnoho kontaktu, **dokud se nestali pěstouny**, protože jim bylo dovoleno se s nimi vídat jen zřídka. Mnoho rodin nám tak sdělilo, že největší výzvou pro děti bylo **zabydlet se**. Další překážkou, která vyplynula z rozhovoru, je smíření se s tím, že jsou samy a potřebují, aby se o ně starali jiní lidé než rodiče, kteří je opustili.

Na základě **rumunských** zkušeností byla zjištěna jedna překážka, a to stigmatizace dětí umístěných do pěstounské péče. Tato skutečnost vede k jejich marginalizaci a diskriminaci v sociálním kontextu, zejména ve škole. Zdá se, že tyto problémy začínají již v mateřské škole a rodiče a pedagogové se k situaci dětí umístěných v ústavní péči často staví odmítavě. V důsledku této diskriminace se děti **nechtějí** být součástí rodiny nebo skupiny. V takovém případě má zásadní úlohu náhradní rodič, který dítěti poskytuje bezpečí, náklonnost, trpělivost a pocit sounáležitosti.

Účastníci z **Řecka** **vypověděli**, že pěstouni byli zbaveni ochrany a zažili zanedbávání a zneužívání. Jejich život v ústavních podmínkách zároveň zvyšuje obtíže, kterým musí čelit. **Dodržování pravidel jsou jedním z nejnáročnějších při začleňování** dětí do rodinné struktury a rodiny. Děti uprchlíků a přistěhovalců bez doprovodu jsou navíc zvláštní skupinou se zvýšenými potřebami a zranitelností. Jejich umístění do náhradní péče přináší rodičům, kteří se s nimi musí vypořádat, značné výzvy. Patří k nim traumatické zážitky těchto dětí a psycho-emocionální potíže, jejich často složité právní případy a nevyřízené věci, neznalost řeckého jazyka a potíže při integraci a adaptaci v řecké společnosti.

Hlavní překážkou systému pěstounské péče ve **Francii** je to, že není vhodný pro mladé nezletilé bez doprovodu, protože nezletilí bez doprovodu nežijí v pěstounských rodinách, ať už jsou to dobrovolníci nebo pracují na oddělení; je to vzácné a neformální. V roce 2020 **žilo** v regionu Lille **205 nezletilých mladistvých bez doprovodu**, které odbor převzal do péče, pouze čtyři **byli** v pěstounských rodinách. Někteří z mladých lidí, s nimiž byly vedeny rozhovory, nevěděli, že je možné žít v pěstounské rodině na plný úvazek nebo příležitostně, protože o tomto tématu není

odstránil: nikdy nemělo

odstránil: , dokud se nestali pěstouny

odstránil: zabydlení

odstránil: v krizi

odstránil: od

odstránil: Z

odstránil: není

odstránil: , pravidla jsou jedním z nejnáročnějších bodů.

odstránil: které mohou představovat,

formátoval: Písmo: Nie je Tučné

odstránil: i

odstránil: z

dostatek informací. Nezletilí bez doprovodu prozatím žijí společně v zařízení (DHIMNA). Přesto potřebují bezpečnější a méně kolektivní prostředí.

Vzhledem k tomu, že v **Portugalsku** byl proces pěstounské péče velmi odlišný a věk dětí z dotazovaných pěstounských rodin ách se také velmi lišil, bylo možné shromáždit širokou škálu překážek. Nejčastěji zmiňované překážky se týkají adaptace na novou realitu a rodinu; psychologických otázek, protože každé dítě má své charakteristiky a životní příběh a tomu, čemu bylo vystaveno a jaké to má dopady, je důležité porozumět. Dalšími překážkami jsou poruchy příjmu potravy a zdravotní problémy; školní obtíže; nedostatek rutiny a pojem rodiny, protože děti potřebují vyrůstat v rodině s pocitem normálnosti a mít své oblečení, hračky, postel a pokoj... v domovech pro seniory se to neděje. V neposlední řadě je dalším důležitým problémem skloubení s biologickou rodinou, které je pro pěstouny uznáváno jako překážka, neboť jsou nuceni trávit čas s biologickou rodinou, přestože situace, která vedla k přijetí ochranného opatření, ještě není vyřešena, způsobuje jim mnoho utrpení a nestability.

3.4 Rozhodující faktory úspěšné pěstounské péče.

Z rozhovorů v **Rakousku** vyplývá, že úspěšná praxe pěstounské péče souvisí s tím, že pěstounské rodiny byly předem informovány o rodinách původu, dětech a právních předpisech. Kontakt pěstounů a dětí s rodinami původu byl pro ně velmi důležitý, aby byl úspěšný a aby se vytvořily vhodné strategie kontaktu. Dobrou praxí pěstounské péče je být předem dobře informován, aby bylo možné nahlédnout do problémů v rodinách původu. Vždy je snazší, když pěstouni přicházejí do pěstounských rodin bezprostředně po narození. Pak jsou nezatíženi a nevyvíjejí s traumatickými zážitky. Z **italské** diskuse vyplynulo, že všechny rodiny se shodují na tom, že neexistují žádné společné, obecné faktory pro úspěšné pěstounství. Přesto závisí na zkušenostech každého dítěte a pěstounské rodiny. Obecně z cilové skupiny vyplynulo, že jemné přijímání dětí, snaha o pochopení pravidel a pomoc při reflexi, když udělají chybu a neustálý pocit náklonnosti jsou účinné způsoby budování rodinného vztahu. Zkušenosti pěstouni v **Rumunsku** doporučují těm, kteří s touto profesí začínají, aby se jí věnovali a nevnímali pěstounství jako normální povolání, protože citová složka je zásadní. K tomu je důležité, aby se pěstoun aktivně zapojil, nabízel náklonnost,

odstránil: Pro d

odstránil: i

odstránil: důležité

odstránil:

odstránil: ohniskové

odstránil: jejich

odstránil: ,

morální podporu a byl otevřený brát dítě na různé mimoškolní aktivity, například sportovní, kde si může najít kamarády.

V **Řecku** je důležitý úspěšný výsledek péstounské péče, prevence návratu péstounů do ústavních zařízení. Je třeba časté a kvalitní následné kontroly ze strany příslušných odborníků, aby bylo zajištěno, že péstouni budou adekvátně reagovat na svou roli a budou mít osobu, které se mohou svěřit se svými obavami. Kromě toho je nejdůležitějším faktorem připravenost stát se rodičem a respektující přístup k historii dítěte.

V **České republice** účastníci označili za klíčové faktory úspěchu systému péstounské péče spolupráci mezi úřady a s úřady, kvalitní vzdělávání a povědomí o právech péstounů. Dále zdůraznili potřebu mít k dispozici seznam odborníků (psychologů, terapeutů, psychiatrů, ...) jako referenci pro čerpání finanční stability.

Mezi faktory, které respondenti v **Portugalsku** uváděli, patřily dobré vztahy s péstounskou rodinou, protože děti někdy srovnávají to, co měly, s tím, co mají nyní, jaké to je být milován a opečováván, což se někdy liší od lásky a péče, které se jim dostávalo v biologické rodině. To způsobuje turbulence mezi rodinou péstounů a biologickou rodinou. Dalšími dobrými faktory jsou dobrý tým odborníků, který poskytuje podporu; skutečná a ne "pocukrovaná" příprava péstounů (to znamená mít skutečnou přípravu, ne optimistické vnímání tohoto procesu. Je velmi obtížné mít dítě, o kterém nevíme, že může mít problémy, a rodina potřebuje přípravu na specifické vlastnosti dítěte); žádný tlak rodiny směrem ke školním úspěchům a rychlému pokroku; vyjasnění rolí; správný čas na rozvoj vztahu; dobrá souhra, mezi všemi zúčastněnými složkami, například mezi ústavem sociálního zabezpečení a subjektem odpovědným za péstounskou péči nebo mezi soudcem a tím, co říkájí zprávy.

Ve **Francii** je za úspěšný faktor péstounské péče považován vzájemný respekt, stanovení pravidel života, aby se mladý člověk cítil jako doma, měl svůj pokoj a klíče od domu; pro rodiny je také zásadní zapojení všech členů rodiny a důvěra k mladému člověku.

odstránil: a

formátova: Písmo: Nie je Tučné

formátova: Písmo: (predvolené) Arial, 12 b

odstránil: na

odstránil: úspěšná artikulace

3.5 Výhody pěstounské rodiny.

V **rakouských** rozhovorech jsou jako přínosy zmiňovány vazby dětí na pěstouny; prožívání tohoto procesu je zdůrazňováno jako pozitivní. Jedna z pěstunek uvedla:

„Nezáleží na tom, zda tělesně, adoptivně nebo v pěstounské péči - když dítě vidíte poprvé, víte: pro toto dítě jsme teď na světě my. A je naše.“ Rozvíjení tohoto pouta důvěry, pokud se to podaří, je považováno za výhodu do budoucna. Kromě toho je další klíčovou výhodou poskytnutí dětem známého rodinného prostředí.

Pozitivním aspektem pobytu v pěstounské rodině je pro dotazované v **Itálii** to, že děti žijí v rodině, a nikoli v instituci. To znamená, že cítí teplo rodinného prostředí, i když jde o prarodiče nebo jiné příbuzné. Jedna z rodin uvedla, že neví, zda jsou zde nějaké skutečné výhody, ale že je zde určitě myšlenka zlepšení jako rodiny a ochota být nápomocen při výchově dětí nebo mladých lidí s vědomím, že to nemusí být navždy. Pro **řecké** účastníky je možnost pomoci a podpořit dítě nepopsatelná. Jeden z účastníků, který měl dítě již před adopcí, uvedl, že je to způsob, jak rozšířit rodinu a naučit děti, jak poskytovat pomoc druhým lidem.

V této otázce se všichni účastníci v **Portugalsku** shodli na tom, že hlavním přínosem je poskytnout dítěti lásku, péči a bezpečné prostředí, i když je vždy nejisté, **o** jaké dítě **se** budou **starat** a jakou má citovou zátěž. Přínosem je však vidět šťastné a zdravé dítě, které je vychováváno v normální rodině a má dobré vztahy. Rodiny uvedly, že věří, že je možné i trochu změnit život dítěte, i kdyby to mělo být jen na rok; zanechá to pozitivní stopu a v budoucnu bude vyžadovat lásku a péči od ostatních. Jiní říkali, že počáteční potenciál dítěte, který jim byl "ukraden", nebo **dosavadní život** tohoto dítěte byl pravděpodobně "temný", ale po pěstounské péči se jim otevře okno a oni jsou tu od toho, aby je podporovali, dávali jim lásku a péči.

Dalším přínosem bylo poskytnout biologické rodině možnost zorganizovat se tak, aby mohla přijmout dítě, což znamená přispět k restrukturalizaci rodiny, poskytnout jí pauzu na přeskupení a dítěti návrat do bezpečí.

Jako důležitý přínos tohoto opatření je uváděn také osobní rozvoj a zvyšování informovanosti; protože jsou lidé velmi uzavření ve svém světě a nemají na to prostor, říkají, že nevědí, jak to pěstounské rodiny mohou dělat, takže je to proces, který je hodně naučí.

formátova: Písmo: Nie je Tučné

odstránil: "Děti jsou v péči pěstounů:

odstránil: "

formátova: Písmo: Nie je Tučné

odstránil: pěstovat

odstránil: životní projekt

Rodiny ve **Francii** vysvětlily, že otevřená mysl a výměna informací o různých hodnotách a zvycích z jedné země do druhé je obohacující a stává se referenčním bodem pro další cestu nezletilých, což je přínosem jak pro děti, tak pro rodiny.

3.6 Podpora a užitečné nástroje v procesu pěstounství.

Všechny oslovené pěstounské rodiny v **Rakousku** absolvovaly příslušnou odbornou přípravu, aby zvládly výzvy a byly na ně lépe připraveny. Uvítal by však další školení jako doprovodná opatření a průběžnou výměnu zkušeností s jinými pěstounskými rodinami, aby mohly těžit z jejich zkušeností. Většina dotazovaných rodin by chtěla předem vědět více o historii pěstounů, aby byla dobře připravena; zároveň bylo pro většinu rodin velmi důležité dozvědět se od začátku více o **původních** rodinách, aby mohly promyslet způsoby/cesty, jak se s tím konkrétně vypořádat. To zahrnovalo i dohodu o smysluplném uspořádání návštěv s biologickými rodiči. Jedna rodina by také uvítala více práv pro pěstounské rodiny.

Podle rodin, s nimiž byly vedeny rozhovory v **Itálii**, je pomoc **pěstounů** a jejich vedení, aby se ve výchově ubírali stejným směrem, tou nejlepší oporou při zkušenostech pěstounské rodiny. Rozhovory se sociálními pracovníky a poradci jsou dobré, protože se stávají referenčním bodem, zejména pro rodiny, které teprve začínají. Jedna z rodin říká, že navzdory dvěma pracovním smlouvám jich je šest a příspěvek pro pěstounské rodiny od obce je mizivý: 150 eur měsíčně na každé dítě. Stát by měl dávat více prostředků na potřeby dětí. Další z dotazovaných rodin uvedla, že centrum pěstounské péče nabízí podporu prostřednictvím rozhovorů s psychology pracujícími s dětmi, psychology pracujícími na podporu rodičů a sociálními pracovníky. Kromě toho sociální pracovník domovské obce pracuje v síti se Střediskem náhradní rodinné péče pro podporu v projektu pěstounské péče. I v případě přítomnosti těchto služeb by mohl být užitečný týdenní harmonogram podpory pro celou rodinu; dnes je tato podpora (s výjimkou případů, kdy je výslovně požadována) poskytována ve středisku náhradní rodinné péče každých 15 dní. Kromě toho by bylo užitečné poskytnout o něco větší finanční podporu.

odstránil:

odstránil: zvláštní

odstránil: původu

odstránil: vychovatelů

Co se týče **Řecka**, účastníkům hodně pomohlo, když **mohli probrat své zkušenosti a potíže s jinými** pěstounskými rodinami, které jim poskytly rady; někteří z nich také poukázali na **důležitost přípravy** předtím, než se stanou pěstouny.

Jedním z nástrojů, které byly během rozhovorů v **Portugalsku** několikrát zmíněny a které odhalují potřebu těchto pěstounských rodin, je rozvoj forem vzájemné komunikace pěstounských rodin, jako jsou skupiny WhatsApp nebo neformální setkání, kde mohou rodiny diskutovat o potížích a o tom, co funguje a co ne. Pěstounské rodiny **zmínili** potřebu pochopit na příkladu a sdílení zkušeností jiných rodin, jak se vypořádat s problémy, které se v procesu objevují. Dalším nástrojem je podpora ze strany odborníků, kteří by měli být více přítomni a asertivní: mít někoho, s kým si mohou popovídat, probrat podobné případy a najít řešení, jak se v systému orientovat.

odstránil: se spojili s jinými

odstránil: a hovořili o svých zkušenostech a potížích

odstránil: to, že

odstránil: , je důležitá odborná příprava

odstránil: odhalily

odstránil: , je velmi důležité

3.7 Význam odborné přípravy v systému náhradní péče.

V **Rakousku** většina oslovených pěstounských rodin absolvovala přípravu ještě před přijetím dětí. Někteří se účastnili specifické supervize a někteří kurzů o právních podmínkách. Většina z nich potřebuje školení týkající se vztahu mezi biologickými a pěstounskými dětmi na straně **jedné** a vztahu s **původními** rodinami na straně druhé. Většina problémů a konfliktů by vznikla v těchto dvou oblastech. Další oblastí, která byla často zmiňována, je stigmatizace a diskriminace, s níž se pěstouni setkávají na veřejnosti a zejména ve školním prostředí. V neposlední řadě rodiny žádají více příležitostí k výměně zkušeností, aby mohly čerpat ze zkušeností jiných rodin.

Školení je vždy přínosné, zejména v případě rodin, s nimiž byly vedeny rozhovory v **Itálii**. **Tyto rodiny** cítí potřebu jakéhosi "osvěžení", jak dospívající **nejlépe** vychovávat, jak jim umět naslouchat a porozumět jejich potřebám, protože patří ke generaci, která je příliš vzdálená a obtíží může být mnoho. Školení je přínosné nejen z hlediska obsahu, ale také proto, aby **měli záchytný bod a morální podporu při řešení** problémů a zklamání.

V **Řecku** se účastníci domnívali, že pro pěstouny, kteří potřebují neustálé **formování** a podporu, aby mohli plnit svou rodičovskou roli, je nezbytné neustálé vzdělávání. Řádné školení a příprava pěstounů jsou nezbytné k tomu, aby mohli zvládnout **výzvy**.

odstránil: jedné

odstránil:

odstránil: původu

odstránil:

odstránil: , které

odstránil: ily

odstránil: vychovávat, jak je

formátoval: Písmo: Nie je Tučné

odstránil: chom

odstránil: , kterých (dodává jedna z rodin) není nikdy dost...

odstránil: rámování

formátoval: Písmo: Nie je Tučné

odstránil: své

kteře je čekají. Navrhovaná příprava by navíc měla být zážitková, založená na účasti účastníků na aktivitách, jako jsou reflexe a cvičení sebeuvědomění apod.

V **Portugalsku** se všichni rodiče shodli na tom, že školení jsou důležité a že by rodinám prospělo, kdyby byly proškoleny nejen před zahájením pěstounské péče, ale i v jejím průběhu. Obvykle rodiče absolvují obecné sezení, kde jim bylo vysvětleno, co je pěstounská péče a jaký je rozdíl mezi pěstounskou péčí, adoptí a ústavní péčí. Než se stanou pěstouny, jsou jim předány základní obsahy, včetně osobních výpovědí, skutečných případů a legislativy. Účastníci uvedli, že ve fázi výběru by měl být obsah přizpůsobený různým věkovým skupinám dětí a podrobněji vysvětleno, jaká je realita těchto dětí (např. kontext fyzického násilí), aby věděli, jak se s chováním vypořádat, a připravit rodiče, aby věděli, co mají očekávat, a aby je chování nepřekvapilo. Bylo také zmíněno, že je důležité mít průběžná školení, protože tyto části školení jsou důležité pro připomenutí důležitých témat, která se časem mohou zapomenout, a také pro diskusi a sdílení zkušeností nebo upozornění rodičů na nové aspekty. Toto školení podle jednoho z účastníků poskytuje tipy, jak se vypořádat s byrokratickými záležitostmi a jak jednat s biologickou rodinou. Za užitečné bylo považováno rozdělení těchto částí školení do ústředního momentu pěstounství "příchod", "bytí" a "odchod". Další části školení, které tyto subjekty poskytují, se zaměřují na různá témata, která mohou pěstounské rodiny zajímat, například srovnání různých zemí (Portugalsko vs. Brazílie), pěstounská péče po pandemii Covid, sdílení zkušeností atd.

odstránil: e

odstránil: týkající se

odstránil: ch

odstránil: věkových

odstránil: it

odstránil: kovidů

3.8 Problémy, které musí potenciální pěstounské rodiny znát.

Z diskuse v **Rakousku** vyplynula řada témat a otázek, jako je např. dozvědět se více o právních podmínkách na začátku, dozvědět se více o životní historii dětí na začátku, dozvědět se více o možnostech terapie, průběžně se účastnit specifických supervizí a rozvíjet konstruktivní způsoby jednání s úřady. V **Itálii** rodiny hovořily o právním aspektu pěstounství a o problematice výchovy dospívajících; některé rodiny se však domnívají, že rozhovor o psychologických aspektech může být také užitečný. Jedna rodina nadnesla otázku zvyšování povědomí o tomto tématu ve školách nebo u lékařů, protože je často nutné provádět lékařské prohlídky, zápisy do mateřských škol nebo prostě výlety s příkazem soudu v ruce, kterým se prokazuje, že tak rozhodl s ohledem na pěstounství. Jedna z rodin zdůraznila nutnost znát rozdíl mezi pěstounstvím a

odstránil: malých

odstránil: prvcích

odstránil: mezi mnoha důležitými otázkami

odstránil: vědět, co je

adopci, pochopit potřeby dětí/mladistvých a naučit se správně hospodařit s časem v práci/domácnosti, a konečně znát síť služeb. Dotazovaní **Rumuni** absolvovali mnoho kurzů pro asistenty péče o děti a chůvy a jsou si vědomi jejich výhod. Zdůrazňovali však, že tato profese by neměla být založena na teoretických informacích, měla by vycházet ze srdce a člověk by se jí měl při výkonu přizpůsobit. Neexistuje jedna dobrá metoda, která by se dala použít.

Cílem je lepší porozumění pěstounů otázkám souvisejícím s kontextem a procesy pěstounské péče a složitostí rodičovství. Problémem je stále nedostatečná informovanost o pěstounství v **Řecku** a nedostatek zájemců o pěstounství. Někteří účastníci také upozornili na závažný nedostatek v oblasti dohledu a následné kontroly v důsledku zvýšené pracovní zátěže kontrolních orgánů.

Legislativa, práva pěstounů a výchova dospívajících jsou v **České republice** témata, která sledují psychické stavy dítěte a o kterých se účastníci chtějí dozvědět více.

Přidružené organizace a soukromý sektor nabízejí mnoho kurzů, ať už online nebo prezenčních, ale ne všechny jsou kvalitní a je třeba si vybrat, který z nich navštívit.

Účastníci v **Portugalsku** hovořili o tom, že čas je v tomto procesu velkou překážkou a že pěstounství dítěte je nejisté. Což znamená, že při pěstounské péči není jisté, jak dlouho bude dítě v této pěstounské rodině a zda se někdy vrátí do biologické rodiny. Proto je třeba, aby se lidé před pěstounstvím na tuto problematiku připravili a vyhledali potřebnou podporu. Rodiny musí být také připraveny na to, co se může pokazit a s jakými překážkami se mohou setkat. Pěstouni také upozorňovali na to, že je potřeba o pěstounské péči stále realisticky hovořit a celý proces "nepřikrášlovat". Tato otázka týkající se **trvání** byla zmíněna několikrát a jeden z rodičů uvedl, že pěstouni se musí snažit nemít očekávání vůči vývoji dítěte. Optimální je mít vůči procesu realistické cíle. Mezi ně může patřit: být spokojený ve škole, najít si činnost, která dítěti přináší radost a potěšení (čtení knih, záliba v zeměpise, sport), stravování v rodině a dobrá hygiena.

Jako další aspekt bylo zmíněno, že je důležité pochopit, že poskytovaná **finanční podpora** někdy nestačí na výdaje dítěte a že pěstouni budou muset utratit více, než dostanou. Pro některé rodiny to skutečně může být komplikované, protože děti mají různé potřeby, někdy potřebují psychologickou podporu a podporu při studiu, což přináší finanční náklady.

odstránil: , a znát tak rozdíl oproti adopci

odstránil: integrovaných podniků

formátoval: Písmo: Tučné

odstránil: Doprovázející

odstránil: prodloužení

odstránil: é měsíční peníze

Ve **Francii** rodiny uváděly náboženství, mluvenou řeč a typické jídlo jako téma, které je třeba znát od rodiny, stejně jako uznávaly, že je důležité znát obavy, kulturní rozdíly a úroveň vzdělání pěstounů.

3.9 Postupy a metody používané pěstounskými rodinami.

Z **rakouské** diskuse vyplynulo několik bodů, jako je vnímání dětí jako jednotlivců s jejich historií, problémy, ale také zdroji; ochrana dětí před diskriminací a stigmatizací; nerozlišování mezi biologickými a pěstounskými dětmi; postupné budování základní známosti; respektování původních rodin, i když způsobují potíže; dokumentování pokroku dětí, aby se lépe řešily případné problémy/konflikty, které mohou později nastat. V **Itálii** je metodou, kterou rodiny zdůrazňovaly, považovat pěstounskou rodinu a děti za "normální": pomáhat dětem pochopit, kdy se mýlí, učit je mluvit a vést dialog, udělovat spravedlivé tresty, aby bylo jasné proč, aby děti neměly pocit, že jsou jiné a stigmatizované, protože žijí v pěstounské rodině. Jednou z připomínaných metod je přijímání a výchova dětí podle jejich aspirací, stejně jako to dělají rodiče se svými biologickými dětmi. Uplatňují každodenní výchovné metody tradiční rodiny.

odstránil: původu

Účastníci v **Rumunsku** poznamenali, že výchova dítěte se řídí pocity rodičů, vzhledem k tomu, že i oni mají biologické děti. Pěstoun musí dítěti poskytovat morální a citovou podporu, aby pěstoun získal pocit sounáležitosti. Schopnost empatie pěstouna a dobrá komunikace mezi pěstounem a dítětem jsou dva zásadní aspekty. Pro zajištění bezproblémového psychosociálního vývoje dítěte v **Řecku** je nutná stálá a zvýšená péče. Rodiče potřebují hodně trpělivosti, vytrvalosti a klidu, aby potvrdili svou nezlomnou vůli a vědomé rozhodnutí pro výchovu. Kromě toho se mohou vyskytnout problémy spojené s materiální deprivací, zneužíváním, zdravotními problémy, nedostatkem dovedností, problémy s učením a důsledky života v ústavním prostředí. Vstup do nové rodiny, zvládnutí očekávání a možných krizí a obtíží a fungující vztahy s biologickou rodinou přirozeně vyvolávají otázky, dokonce i úzkost.

odstránil: přirozenými

odstránil: přirozené

odstránil: Chování pěstouna vůči dítěti musí být určeno

odstránil: o

Pěstouni v **České republice** hovoří o potřebách dítěte: každé dítě je specifické a je třeba věnovat pozornost potřebám dítěte a podle toho jednat. Pro dobrou výchovu

dítěte potřebují pěstouni znalosti z různých oborů, například psychologie a psychiatrie; musí znát traumata, kterými dítě prošlo, a vědět, jak s nimi zacházet. V této fázi je také nezbytná podpora pěstounů.

Mezi postupy a metody, které byly uvedeny v **portugalských** rozhovorech, patří rozvíjení samostatnosti dětí; podpora mimoškolních aktivit (plavání, tanec, gymnastika); příprava dítěte před důležitými událostmi (např. před návštěvou biologické rodiny); přizpůsobení se charakteristikám a potřebám dítěte; vyhledání psychologické pomoci, která může poskytnout nástroje; pochopení, že teorie nefunguje ve všech situacích; mít hodně trpělivosti, projevovat lásku a péči; být flexibilní a v některých věcech dělat kompromisy; využívat dostupné zdroje, jak se to dělá u biologických dětí; vyhledávání dostupných zdrojů, protože žádná rodina to sama nezvládne. Pro **francouzské** rodiny je strategií používání stejných metod jako u biologických dětí, což znamená představit pravidla rodiny, umožnit dětem samostatnost, nabídnout jim pomoc při školní docházce a domácích úkolech.

odstránil: .

odstránil: N

4. Výsledky cílových skupin a aktivit s pěstouny

odstránil: ohniskových

Podle **rakouských** zkušeností nebylo snadné najít pěstouny, se kterými by bylo možné vést rozhovory ve známém prostředí. Pouze díky soukromým kontaktům bylo možné najít několik pěstounů, se kterými se vedly individuální rozhovory. Z rozhovorů vyplynulo několik bodů:

- a) Zkušenosti s diskriminací a stigmatizací, s nimiž jsou pěstouni trvale konfrontováni a s nimiž se musí vyrovnávat. Pochází z pěstounských rodin a nikoli z "normální" rodiny. Často se jich ptají, proč nežijí se svými biologickými rodiči.
- b) Pěstouni, s nimiž byly vedeny rozhovory, často zmiňují ambivalentní vztah k původní rodině.
- c) Často srovnávají svou situaci s biologickými a pěstounskými rodiči a zdůrazňují výhody pěstounských rodin.
- d) Společné soužití v pěstounské rodině je popisováno jako normální.

odstránil: ely by

odstránil:

odstránil: původu

- e) Pro děti je vyrůstání v pěstounské rodině velmi příjemné, ale chtěly by udržovat dobré vztahy i se svými biologickými rodiči, i když je to někdy příliš obtížné.
- f) Někteří z nich jsou rádi, že mohou žít v pěstounské rodině, protože si myslí, že by ve své původní rodině nevyrostali tak chráněni a dobře.
- g) Pěstouni jsou hodnoceni velmi pozitivně a žádné z dětí nezmínilo chování nebo vlastnosti pěstounů, které by považovalo za problematické. A také doba strávená v pěstounské rodině byla hodnocena pozitivně, i když soužití nebylo vždy harmonické.

Ve vyprávěních pěstounů je tedy patrné, jak zpracovávají své částečně traumatické zážitky, jak přebírají životní příběhy, jak je reinterpretovali a jak skládají dohromady různé perspektivy, navrhuji svou normalitu a vytvářejí z nich životní strategie a vize do budoucna. Kromě toho zjištění ukazují, že pěstouni byli a jsou ve svém životě konfrontováni se zvláštními výzvami: navázáním důvěrného vztahu s pěstouny, odloučením od původní rodiny a zpracováním ztráty a s ní spojených pocitů.

Pokud jde o **Itálii**, jedinou možností, jak se s pěstouny spojit, bylo z důvodu ochrany soukromí telefonické spojení, takže nebylo možné provádět aktivity s nezletilými. Vzhledem k vnitrodružinovému typu pěstounské péče jediné děti, s nimiž byly vedeny rozhovory, uvedly, že jsou uvolněné a spokojené s pobytem u svých prarodičů, kteří je mají jako pěstouny. Je to proto, že mají svým způsobem pocit, že vždy zůstaly v rodině, protože se o ně nemusí starat cizí lidé. Jediný rizikový či negativní faktor, který zmiňují, je však způsoben generačním rozdílem mezi nimi a jejich prarodiči, kteří jsou o mnoho let starší než oni a patří k jiné, zdánlivě vzdálené generaci.

V **Rumunsku** se činnost s pěstouny skládala ze dvou diskusních setkání v online formátu, která se uskutečnila s celkem 17 pěstouny (od 12 do 18 let) za podpory Generálního ředitelství pro sociální pomoc a ochranu dětí v Giurgiu, Jasech a Suceavě. Z těchto aktivit vyplynulo, že vedou svůj život "normálně", chodí společně do kostela (což je považováno za rodinnou aktivitu a účastní se komunitního života) nebo pomáhají svým pěstounům s úklidem a domácími pracemi. Pokud jde o komunikaci a vztahy s pěstouny, děti uvedly, že s pěstouny a jejich sourozenci

vycházejí dobře, některé žijí s jinými pěstouny nebo s biologickými dětmi pěstounské rodiny. Když mají nějaký problém, diskutují o něm s mateřskou asistentkou, někdy se sociálními pracovníky a vedoucím případu, který má na starosti jejich situaci. Teenageři ze skupiny popsali svůj vztah s pěstounskou rodinou a mateřskou asistentkou následujícími slovy: "klidný, přátelský, harmonie, láska, dokonalý, silný, otevřený, náklonnost, empatie".

odstránil: přirozenými

Pokud jde o zkušenosti pěstounů, ukázalo se, že děti jsou pěstounům vděčné za to, že je přijali do své rodiny, a chtějí se rodičům odvděčit tím, že budou lepšími lidmi a budou se lépe chovat. Všechny uvedly, že by nic neměnily a že s rodiči a sourozenci vycházejí dobře. Zmínili, že jim pěstounská rodina dala nový životní styl, podporu, povzbuzení s pozitivním přístupem.

Odpovědi a pohledy dětí, které se účastnily diskusních setkání, nakonec odrážejí především jejich zkušenosti a interakce se systémem náhradní péče a jejich pěstounskými rodinami. Nemají nutně zobecňovat realitu všech pěstounských dětí.

V **Řecku** se aktivity s pěstouny konaly na Třetí střední škole v Argiroupolis, kterou navštěvují děti z migračního/uprchlického prostředí. Účastnilo se jich 44 dětí ve věku 13 až 14 let a jeden učitel, protože mluvit s nezletilými bez doprovodu a dětmi v pěstounské péči bylo náročné. Měly tedy možnost klást jakékoli otázky týkající se daných témat.

odstránil: 3rd

Obecně platí, že najít nezletilé bez doprovodu žijící v pěstounských rodinách nebylo snadné. Ve **Francii** mladí nezletilí bez doprovodu nežijí v hostitelských rodinách, ať už se jedná o dobrovolníky nebo pracovníky departementu; je to vzácné a často neformální. Navíc konflikt na Ukrajině od března 2022 ovlivnil solidární přijetí v oddělení. Proto musel francouzský partner upravit cíl a otázky pro ohniskovou skupinu. Namísto rozhovorů pouze s mladými nezletilými bez doprovodu, kteří žijí v hostitelských rodinách, se tedy dotazovali také mladých nezletilých bez doprovodu, kteří v současné době žijí v zařízení a kteří by chtěli žít v hostitelských rodinách. Celkem provedli rozhovory se sedmi mladými nezletilými bez doprovodu, z nichž 5 žije v zařízení a 2 žijí v dobrovolnických hostitelských rodinách. Pět mladých nezletilých bez doprovodu vyjádřilo přání žít v hostitelské rodině alespoň o víkendech nebo o prázdninách. To by jim umožnilo poznat francouzskou kulturu (tradice, kuchyni atd.) a rychleji se naučit francouzsky a snáze se začlenit do společnosti; jejich cílem je také získat lepší vzdělání, naučit

odstránil: našem

se domácím pracím, vytvořit si síť kontaktů a realizovat své možnosti při budování budoucnosti. Pro účastníky je život v pěstounské rodině lepší než život v ústavu, protože jim umožňuje více aktivit, jako je sport, návštěvy, výlety do Paříže, návštěvy rodiny a pocit rodinného tepla.

V **České republice**, když se partneři pokoušeli oslovit rodiče, měli problém najít někoho, kdo by byl ochoten se podělit o zkušenosti; navíc měli potíže s cílovou skupinou s nezletilými, protože pěstouni nebyli otevření myšlence vést s nimi rozhovor. Rozhodli se tedy respektovat rozhodnutí pěstounů, a proto se jim nepodařilo najít nezletilé, se kterými by mohli hovořit.

V **Portugalsku** se nepodařilo uskutečnit rozhovory s dětmi, protože v nedávné revizi portugalského zákona o ochraně dětí je pěstounská péče doložena jako preferované opatření pro děti do 6 let (pokud zvažení výjimečné a specifické situace dítěte nebo mladého člověka, který potřebuje ochranu, nevyžaduje použití opatření ústavní péče). Jak již bylo uvedeno, navzdory tomuto doporučení je počet pěstounských rodin v Portugalsku stále nízký a ve srovnání s jinými zeměmi velmi malý. Během rozhovorů s odborníky z oblasti pěstounské péče si portugalský partner uvědomil, že další krok projektu - kontakt s rodinami - bude náročný. Vzhledem k malému počtu pěstounských rodin a skutečnosti, že v posledním roce se toto téma dostává do popředí zájmu výzkumníků a médií, byly pěstounské rodiny a děti v pěstounské péči požádány o účast na mnoha aktivitách (např.: rozhovory, dotazníky, cílové skupiny atd.). Kromě toho, protože v Portugalsku se opatření v oblasti pěstounské péče přezkoumává každých šest měsíců, jsou děti a pěstounské rodiny již nyní vystaveny hodnotícím procesům a byrokratickým otázkám. Proto zpětná vazba, kterou portugalský partner získal při kontaktu s odpovědnými organizacemi nebo rodinami, byla taková, že jejich dostupnost a ochota účastnit se více podobných aktivit (zejména pokud se týkají jejich dětí) je omezená.

odstránil: fokusní

odstránil: ochotu

odstránil: aktivity

formátoval: Písmo: Nie je Tučné

odstránil: ,

odstránil:

odstránil: snížený

odstránil: ohniskové

5. Profilování pěstounských rodin

5.1 Kdo jsou tyto rodiny?

Výzkum a cílové skupiny provedené v partnerských zemích projektu odhalily mnoho podobností, které vedly k odlišným profilům pěstounských rodin.

Pěstounskými rodinami jsou manželské páry, páry s dětmi podobného věku, jako je dítě, které budou vychovávat, manželské páry, které nemají děti, a jednotlivci, kteří poskytují dočasnou péči dítěti nebo dospívajícímu v bezvýhodné situaci. Tato péče chrání a udržuje dítě fyzicky, emocionálně, psychicky a ekonomicky do doby, než se bude moci vrátit ke své biologické rodině, pokud k tomu budou podmínky.

Pěstounské rodiny sdílejí touhu převzít břemeno péče o nezletilé děti v nouzi a jsou si vědomy obtíží, výhod a závazků, které tato volba přináší. Cílem je nabídnout rodinné prostředí do doby, než se o ně bude moci postarat vlastní rodina nebo blízcí příbuzní. Existuje mnoho typů pěstounské péče; dlouhodobá je taková, kdy se rodina pěstounů nemůže vrátit do biologické rodiny, ale nechce je adoptovat (obvykle se jedná o pěstounskou péči do 18 let věku dítěte). Krátkodobá, kdy rodina vychovává děti po dobu několika týdnů nebo měsíců, zatímco biologická rodina řeší situaci. Péče o dítě, které pěstouni znají nebo je stále součástí rodiny, např. vnouče pro prarodiče. Pěstounské děti se zdravotním postižením, speciálními vzdělávacími potřebami nebo s problémy v chování, zatímco jejich rodiče si dávají pauzu. Pěstouny mohou být osoby nepříbuzné dětem, ale také osoby patřící do původní rodinné jednotky, např. prarodiče nebo strýcové. Ačkoli se jedná o dva různé typy pěstounské péče, společná je jim snaha zajistit odpovídající péči v dětství, aby se předešlo závažným a někdy i trvalým následkům na vývoj dítěte.

Obecně tedy systém pěstounské péče umožňuje dětem všech věkových kategorií vyrůstat v rodině, která je odlišná od jejich vlastní, ale stejně vstřícná a podporující, kdykoli to potřebují, a to po určitou dobu. Na základě těchto zkušeností se ukazuje, že pěstounství je možný a proveditelný systém s mnoha aspekty, které mají pěstounské rodiny v různých evropských zemích společné.

Výzvy: Hlavní výzvou, které každá pěstounská rodina čelí, je vytvoření základního vztahu s pěstouny, důvěry jako základu jejich vztahu, který vyžaduje čas a trpělivost.

odstránil: Desk research

odstránil: fokusní

odstránil: pěstovat

odstránil: do

odstránil: y

odstránil: pěstuje

Někdy se však rodinám, které již měly biologické děti před přijetím dítěte do pěstounské péče, zdá budování vztahu s dětmi snadné, protože mohou čerpat ze zkušeností s vlastními dětmi.

Překážky: Všechny pěstounské rodiny, bez ohledu na typ pěstounské péče (mimorodinná, vnitrodružinná, dlouhodobá nebo krátkodobá), se potýkají se stejnými překážkami; především s byrokratickými. Nutnost předkládat dokumentaci osvědčující pěstounskou péči způsobuje nepříjemnosti jak rodinám, tak nezletilým, kteří jsou nuceni ukazovat své dokumenty pokaždé ve škole, u lékaře atd. Druhou velkou překážkou jsou velmi často biologické rodiny nezletilých. Udržování kontaktu s původními rodinami může být důležité. Přesto je v některých případech zdrojem stresu pro nezletilého, který zažívá jakousi pozastavenou situaci, dualitu mezi rodinou, do níž je svěřen, a rodinou biologickou.

Potřeby: mezi potřebami, které uváděly všechny pěstounské rodiny, se ve všech rozhovorech opakovaly dvě. První z nich se týká odborné přípravy: rodiny potřebují počáteční odbornou přípravu předtím, než se stanou pěstounskými rodinami; potřebují znát limity a možnosti, případné překážky a mít všechny nástroje, jak se s nimi vypořádat. Druhým je navazování kontaktů a informovanost: pěstounské rodiny potřebují neustálý kontakt s úřady, se sociálními službami, aby nezůstaly na zvládnání zkušeností samy, a musí mít možnost komunikovat s ostatními rodinami, aby sdílely stejné problémy a stejné starosti. Pokud jde o otázku zvyšování povědomí, všechny partnerské země uznávají, že je zapotřebí více pěstounských rodin. Jinými slovy, je třeba investovat, aby bylo více rodin, a více rodin znamená více profilů a více dětí umístěných do správného domova. To však znamená, že se musí změnit i systém, protože pokud je většina dětí nadále umístována do pobytových struktur, i když jsou k dispozici pěstounské rodiny, které je mohou přijmout, způsobuje to demotivaci pěstounských rodin.

odstránil:

odstránil: i původu

6. Závěr

Účelem pěstounské péče je poskytnout dětem dočasnou 24hodinovou ochranu a péči; poskytnout dětem dočasnou péči k uspokojení jejich potřeb do doby, než bude bezpečné/možné vrátit je k jejich biologickým rodičům; poskytnout doporučenou alternativu k ústavní péči. Pěstounské děti jsou přiřazeny k pěstounské rodině, která je zodpovědná za jejich péči, která může trvat v závislosti na situaci několik dní až let. Způsobů, jak může rodina začít pěstounskou péčí o dítě, je mnoho a liší se rodina od rodiny. Společným znakem při volbě všech rodin je však přijetí dítěte v nesnázích: dítě potřebuje ochranu a někdy mají děti psychické a zdravotní problémy, které pěstouni mohou pomoci řešit.

Co však pěstounské rodiny posouvá dál, je vědomí potřeby budovat stabilitu v životě dětí v jejich péči.

Každá pěstounská rodina ví, že to není snadné a že někdy musí pochybovat sama o sobě a dokonce pochybovat o své schopnosti dát dětem to, co potřebují. Přesto se nakonec všechny rodiny ve všech partnerských zemích shodly na tom, že to stojí za to, což je důležité rozhodnutí, namáhavá cesta, ale s mnoha pozitivními aspekty, včetně toho, že je to svět dítěte, jak uvedla rakouská rodina, že umožňuje dětem žít v rodině, a ne v ústavu, jak prohlásila italská rodina; že rozšiřuje rodinu, jak uvedla jedna řecká rodina; že vidí vychovávat šťastné a zdravé děti, jak zmínila portugalská rodina, nebo že si vyměňují a obohacují hodnoty, jak uvedli rumunští rodiče.

Stát se pěstounskou rodinou a stát se rodičem však může být někdy náročné. Proto je důležité, aby rodiny po přijetí rozhodnutí dostaly potřebné nástroje a informace, včetně komplexního poradenství o povinnostech, zákonných právech a o tom, co je jako pěstouny čeká. Kromě toho musí být naplněny fyzické, emocionální a vývojové potřeby dítěte. Sociální služby, nevládní organizace a agentury pro pěstounskou péči se pak stávají prostředníkem, který zajišťuje, aby rodiny dostaly veškerou pomoc a péči, kterou potřebují. Celkově měly pěstounské rodiny, s nimiž byly vedeny rozhovory, dobré a pozitivní zkušenosti. Navzdory obtížím má většina rodičů pragmatický pohled na pěstounskou péči a má tendenci hledět pozitivně do budoucnosti.

odstránil: sjednotit

odstránil: s

odstránil: i

odstránil: i

odstránil: -

7. Přílohy

Dotazník pro pěstounské rodiny

Cílová skupina byla realizována ve dvou fázích; první zahrnuje rodinné příslušníky, kterým moderátor položí následující otázky:

odstránil: Fokusní

1. Jakou cestou jste se vydali, abyste se stali pěstounskou rodinou?
2. S jakými překážkami se setkáváte, když se stanete pěstounskou rodinou?
3. S jakými překážkami se děti v pěstounské péči potýkají?
4. Jaké faktory jsou podle vás rozhodující pro úspěšné pěstounství?
5. Jaké jsou výhody pěstounské rodiny?
6. Jaký druh podpory nebo nástrojů by vám pomohl při zkušenostech pěstounské rodiny?
7. Myslíte si, že by pro vás mohlo být užitečné školení o systému pěstounské péče?
8. Jaká jsou zásadní témata a otázky, které je třeba znát od pěstounské rodiny?
9. Popište, prosím, postupy a metody, které jako pěstounská rodina používáte.
10. Chcete se v rámci cílové skupiny podělit o něco dalšího?

odstránil: fokusní

Aktivity s pěstouny

Ve druhé fázi byly děti zapojeny prostřednictvím aktivit na prolomení ledů, které měly děti zaujmout, umožnit jim, aby se v diskusi cítily dobře, a povzbudit je k účasti.

Aktivita na prolomení ledů "Chyt' hračku"

- Materiál: Softbalový míček nebo jakákoli měkká hračka k házení.
- Popis: Facilitátor cílové skupiny musí přimět všechny děti, aby se postavily do kruhu. Hru lze hrát v interiéru. Aktivita začíná tím, že facilitátor hodí míč náhodnému dítěti a položí mu otázku týkající se jeho osoby, například: "Jaká je tvoje oblíbená barva?". Dítě na otázku odpoví, náhodně hodí hračku jinému dítěti a položí mu otázku, například "máš domácího mazlíčka?". Další dítě se chopí hračky, odpoví na tuto otázku a hodí ji dalšímu náhodnému dítěti s otázkou. Facilitátor musí mít připravený seznam otázek (který lze upravit podle kontextu):

odstránil: Materiál:

odstránil: ohniskové

- ✓ Kolik je vám let?
- ✓ Jaké je vaše oblíbené jídlo?
- ✓ Jaké je vaše oblíbené zvíře?

- ✓ Jaká je vaše oblíbená lekce?
- ✓ Jaká je vaše oblíbená barva?

Toto video je založeno na krátké animaci o procesu adopce (zvažte, prosím, přizpůsobení videa vašemu kontextu): [Příběh adopce](#)
Podporuje svobodu projevu a může pomoci řešit jazykovou bariéru, protože nezletilé osoby bez doprovodu nemusí plyně hovořit národním jazykem každého z partnerů.

8. Odkazy

- (2022), první čtvrtletí roku 2022. Údaje a čísla informačního systému jsou k dispozici na [adrese https://paidi.gov.gr/wp-content/uploads/2022/05/entipo-APRIL-2022_BB.pdf](https://paidi.gov.gr/wp-content/uploads/2022/05/entipo-APRIL-2022_BB.pdf).
- Cabral A. S., Macedo D., Banhudo S., (2020), CASA 2020 - Relatório de Caracterização Anual da Situação de Acolhimento das Crianças e Jovens dostupné na <https://www.seg-social.pt/documents/10152/13200/CASA+2020.pdf/b7f02f58-2569-4165-a5ab-bed9efdb2653>.
- Chapon N., Prémoli S., (2018), Parentalité d'accueil en Europe - Regards théoriques et pratiques professionnelles, dostupné na <https://books.openedition.org/pup/50093>.

odstránil: ¶

- Charbonnel A., (2022), Assistants familiaux: ce qui va changer avec la réforme de la protection des enfants, dostupné na <https://www.cneh.fr/blog-jurisante/publications/organisation-sanitaire-et-medico-sociale/assistants-familiaux-ce-qui-va-changer-avec-la-reforme-de-la-protection-des-enfants/>.
- Conigliaro S., (2021), Lo sguardo dei figli naturali nel percorso d'affido Il vissuto dei figli biologici di famiglie affidatarie durante il percorso di affidamento familiare dostupné na <https://tesi.supsi.ch/3938/1/Conigliaro%20Samantha%20tesi.pdf>.
- Delgado P., Bernedo Muñoz I., Carvalho J. M. S., Salas Martínez M. D., García-Marín M. A., (2019), Foster Carers' Perspectives about Contact in Portugal and Spain, dostupné na <https://bettercarenetwork.org/sites/default/files/2019-11/4502-20423-1-PB.pdf>.
- Delgado P., Pinto V. S., Carvalho J. M.S., Gilligan R., (2019), Family contact in foster care in Portugal. Názory dětí v pěstounské péči a dalších klíčových aktérů dostupné na https://recipp.ipp.pt/bitstream/10400.22/12179/1/Art2_Paulo%20Delgado_2018.pdf.
- Diogo E. S., (2017), Ser família de acolhimento de crianças em Portugal : motivações e experiências, dostupné na <https://repositorio.ucp.pt/handle/10400.14/25873>.
- Diogo E., Branco F. (2019), How Do People Become Foster Carers in Portugal? The Process of Building the Motivation (Proces budování motivace), dostupné na <https://pdfs.semanticscholar.org/3fdc/1924b383dea39db8a9c80997d7293b4b9218.pdf>.
- Direction de la recherche, des études de l'évaluation et des statistiques, (2023), L'enquête nationale sur les assistants familiaux, dostupné na <https://drees.solidarites-sante.gouv.fr/sources-outils-et-enquetes/enquete-nationale-sur-les-assistants-familiaux#:~:text=Avec%2076000%20enfants%20accueillis%20fin,l%27ordre%20de%2040%20000>.
- EuroChild, (2021), Better data for better child protection systems in Europe (Lepší údaje pro lepší systémy ochrany dětí v Evropě), k dispozici na <https://eurochild.org/uploads/2022/02/Greece.pdf>.
- EuroChild, (2021), Foster care system in Portugal: challenges and improvements (Systém pěstounské péče v Portugalsku: výzvy a zlepšení), k

- dispozici na <https://eurochild.org/news/foster-care-system-in-portugal-challenges-and-improvements/>.
- FA.B! "Rodinná péče o děti v migraci", <https://www.fabtogether.net/it/home-italiano/>
  - Fondation pour l'enfance, (2017), Etude sur les apports du parrainage pour les Mineurs Non Accompagnés, dostupné na <https://www.france-parrainages.org/documents/47>.
  - Herrmann G., (2021), Pflegefamilie soll Liebe und Geborgenheit geben, dostupné na https://www.meinbezirk.at/innsbruck/c-lokales/pflegefamilie-soll-liebe-und-geborgenheit-geben_a5079412.
  - IOM Un migration, (2019), Fostering across borders (FAB), k dispozici na <https://eea.iom.int/sites/g/files/tmzbd1666/files/documents/FAB-Final-Programme-Report.pdf>.
  - Konečná H., Landová T., (2020), PŘEDČASNÉ UKONČOVÁNÍ (SELHÁVÁNÍ) PĚSTOUNSKÉ PÉČE SLOVO ÚVODEM, dostupné na https://lumos.contentfiles.net/media/assets/file/Lumos_SHRNUTI_predcasne_ukonceni_pp.pdf.
  - Nadace Sirius, (2019), Pěstounské rodiny v České republice, dostupné na <https://www.nadacesirius.cz/soubory/ke-stazeni/Analyza-Pestounske-rodiny-v-Ceske-republice.pdf>.
  - Nadace Sirius, (2022), Konference Aktuální výzvy systému péče o ohrožené děti, k dispozici na <https://www.nadacesirius.cz/vyzkumy/o-situaci-v-rodinach>.
  - Opening doors for Europe's children, (2018), Strengthening Families and ending institutional care - 2018 Fact Sheet, k dispozici na <https://www.openingdoors.eu/wp-content/uploads/2019/03/country-fiche-Austria-2018.pdf>.
  - Paul S., Verrier B., (2013), Mission d'enquête sur le placement familial au titre de l'aide sociale à l'enfance, dostupné na <https://www.vie-publique.fr/rapport/33281-mission-denquete-sur-le-placement-familial-au-titre-de-laide-sociale>.
  - Pruteanu C., (2021), Nový život plný lásky pro stále více dětí - Počet dětí vhodných k adopci a rodin, kterým bylo vydáno osvědčení o osvojení, se za první tři měsíce roku zvýšil o třetinu, dostupné na <https://www.unicef.org/romania/press-releases/new-life-full-love-more-and-more-children>.

- Ramos Batalhas V. C., (2008), Acolhimento familiar práticas e representações das famílias de acolhimento, dostupné na <https://repositorio.iscte-iul.pt/bitstream/10071/1630/1/Acolhimento%20Familiar.pdf>.
- Ricchiardi P., Coggi C., (2021), L'affidamento familiare: le strategie educative elaborate dagli affidatari, dostupné na <http://www.anfaa.it/wp-content/uploads/2021/12/L%E2%80%99affidamento-familiare -le-strategie-educative-elaborate-dagli-affidatari.pdf>.
- Nevládní organizace Roots Research Center, (2021), Country Profile on the European Semester and COVID-19 crisis from a children's rights perspective, k dispozici na <https://eurochild.org/uploads/2021/02/GR-ECH-S20-profile.pdf>.
- Roth M., Rodičovské povinnosti - národní zpráva: Rakousko, k dispozici na <http://ceflonline.net/wp-content/uploads/Austria-Parental-Responsibilities.pdf>
- Unicef pro každé dítě, Strategie ochrany práv dětí - Národní strategie ochrany a podpory práv dětí dostupná na https://www.unicef.org/romania/documents/child-rights-strategy#:~:text=O-_Národní%20strategie%20o%20ochraně%20a%20podpoře%20dětí%27,cíle%20začleněné%20do%20systému.
- Urso A., (2014), L'affido familiare: una ricerca quantitativa sulle esperienze degli affidatari negli ambiti del magentino e del castanese, dostupné na <https://ainformazione.files.wordpress.com/2015/02/tesi-urso-affido-familiare.pdf>.
- Vaitsis A., (2019), Alternativní rodinná péče v Řecku, dostupné na <https://nidosineurope.eu/wp-content/plugins/download-attachments/includes/download.php?id=931>.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

